

1203 1584 VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ
A MEGYEI SZERVEKNEK
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MAJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

XLIX. évfolyam
1988 * 3. szám

L. Braille

Woray

A SZOCIÁLIS ÉS EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTERIUM

Közleménye

a súlyosan testi fogyatékos személyek jövedelemadójaival kapcsolatos egyéb kérdésekről

A magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1987. évi VI. törvény 15. §-ának 3. pontja értelmében a súlyosan testi fogyatékos személyek jövedelméből évi 12 000,— Ft mentes az adó alól.

A törvény végrehajtásáról rendelkező 38/1987. (X. 12.) MT számú rendelet 17. §-ának (2) bekezdése szerint súlyosan testi fogyatékos személynek azt kell tekinteni, aki a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló módosított 6/1971. (XI. 30.) EüM számú rendelet 3. §-a szerint vaknak minősül, vagy akinek az egyes mozgáskorlátozott személyek személygépjárműveivel kapcsolatos kedvezményekről szóló 6/1986. (VIII. 10.) EüM számú rendelet 1. számú mellékletében megjelölt betegsége van. (E jogszabályok mellékletei számos ilyen betegséget tüntetnek fel.)

A fenti egészségügyi miniszeri rendeletekben foglaltaknak, valamint a kialakult gyakorlatnak megfelelően a vakság tényét az adómentesség igazolása céljából is a lakóhely szerint illetékes megyei, fővárosi vezető szemész szakfőorvos jogosult megállapítani és igazolni, ha a jogszabályban meghatározott feltételek (pl. akinek látásélessége megfelelő korrekcióval mindkét szemén 5/70, akinek látótere körkörösén 20°-nál szűkebb stb.) fennállnak.

A személy mozgáskorlátozott egészségi állapotát ilyen célú

külön vizsgálat vagy a gyógyintézet arra jogosult orvosa által kiállított irat alapján (vizsgálatról szóló lelet, kórházi zárójelentés) elsősorban az illetékes kezelőorvos (körzeti orvos, üzemi orvos, szakrendelés orvosa) minősíti és igazolja; ilyenkor is a jogszabályban megállapított feltételek fennállása esetén (pl. az alsó végtagok nagycsontjainak álizülete járógép használatával is, olyan megbetegedések, amelyek a tartós járást, állást, fogódzkodást, kapaszkodást nagyfokban megnehezítik stb.).

A mozgáskorlátozottság tényének igazolására jogosult továbbá az Országos Orvosszakértői Intézet területileg illetékes szakértői bizottsága is. Az igazolást az illetékekről szóló 1986. évi I. törvény 63. §-ának 25. pontja értelmében illetékesen állítják ki.

Azoknak a személyeknek, akiknek a fentiekben megjelölt orvosszakértő által kiállított és a vakság, illetve mozgáskorlátozottság tényét rögzítő igazolás a birtokában van, új igazolást beszerezniük nem szükséges, mert a meglévő is az adómentességgel kapcsolatos eljárásban felhasználható, illetőleg azt az adóigazgatási eljárásban az adómentesség alapjául elfogadják. Kivétel ez alól az az eset, ha az állapotromlás nem végleges hatályú és az az időtartam, amelyre szól, már eltelt.

A súlyos testi fogyatékos személyek adókedvezményével kapcsolatos eljárásban különösen fontos, hogy az elbírálás egyszerű, tapintatos és felesleges utánjárás nélküli legyen.

A magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1987. évi VI. törvény 15. §-ának 3. pontjában meghatározott, a fogyatékos személyek adókedvezményéről szóló rendelkezés mellett sajátos rendelkezés vonatkozik az Országos Orvosszakértői Intézet Bizottsága által megállapított legalább 67%-ban csökkent munkaképességű és rokkantsági nyugdíjban nem részesülő magánszemélyekre, így ők a magánszemélyek jövedelemadója szempontjából nyugdíjasnak minősülnek a törvény 19. §-ának (3) bekezdése értelmében.

Ez utóbbi személyek esetében, akiknek birtokában van az arra illetékes szerv (pl. társadalombiztosítási igazgatóság, ki-rendeltség, tanács szakigazgatási szerv) által az Országos Orvosszakértői Intézet szakvéleménye alapján kiadott határozat (értesítő), amely szerint munkaképesség-csökkenése a 67%-ot eléri, jogosultságát ezen határozattal (értesítővel) igazolhatja.

Az a személy, aki a fenti említett határozattal (értesítővel) rendelkezik, de annak érvényessége 1 éven belül lejár, vagy munkaképesség-csökkenés-

Folytatás a 2. oldalon)

Tudósítás

a VGYOSZ Központi Elnökségének 1988. január 28-i üléséről

Jelen voltak: dr. Jáksó László elnök, Barna Zoltán és Csengeri József alelnökök, dr. Bódi István főtitkár, Erhardt Józsefné, dr. Molnár Katalin, Gerdelics Ferenc, Kiss Sándor, Lak István főtitkár, Erhardt József-György, dr. Szabó Károly, dr. Szél Lajos elnökségi tagok, dr. Molnár Antal elnökségi póttag, Kisgyörgyné Cziráki Andrea, a Szociális és Egészségügyi Minisztérium IX. főosztályának főelőadója, a szövetség instruktora, Daru Geróné hivatalvezető-helyettes, Pálffy Lászlóné,

(Folytatás az 1. oldalról)

se a határozat (értesítő) szerint nem éri el a 67%-ot, továbbá, aki nem rendelkezik ilyen határozattal (értesítővel), az állampolgári jogon kérheti az eddigi eljárásnak megfelelően munkaképesség-csökkenésének elbírálását a lakóhely szerint illetékes Társadalombiztosítási Igazgatóságnál.

A társadalombiztosítási szerv a továbbiakban a társadalombiztosítási igények elbírálására vonatkozó eljárási szabályok alkalmazásával jár el. Az igénylőt az Országos Orvosszakértői Intézetnek az igénylő lakhelye szerint illetékes elsőfokú orvosi bizottságához, felszólalás esetén a másodfokú orvosi bizottsághoz utalja, a bizottság szakvéleménye alapján hozott határozatban értesíti az igénylőt és a Főorvosi Bizottságot.

Az igénylő a 67%-os csökkent munkaképességét ezen határozattal (értesítővel) igazolja.

az MSZMP alapszervezetének titkára, Nyúl Győző szb-titkár.

A tárgysorozat első pontjában a januári és februári ülések napirendjét tárgyalta meg a testület. Az év további részére nem készül munkaterv tekintettel arra, hogy a jelenlegi elnökség megbízatása 1988. március 13-án lejár.

A második napirendi pontban Barna Zoltán írásbeli elterjesztése alapján az 1987. december 11-én a szövetség budapesti székházában megtartott olvasó—szerkesztői találkozó tapasztalatait tárgyalták meg a jelenlevők.

A szerkesztő foglalkozott az értekezlet pozitív és negatív tapasztalataival, és jelezte, hogy a találkozóról írt gondolataira visszajelzések érkeztek. Részletes, és a realitásnak megfelelő tájékoztatást kapott a testület az eseményen elhangzott felszólalásokról, leszögezve, hogy a felvetett jó javaslatokat mindenképpen szükséges figyelembe venni. A rovatok szabályos ismétlődésével kapcsolatban megerősítette azt a nézetet, hogy rendszeresség nélkül modern hírközlés nem lehetséges: példaként felsorolta a Magyar Rádió egyetlen programjának szabályosan ismétlődő műsorait, ebből kitűnt, hogy csupán a Kossuth-adó egy hét alatt nem kevesebb, mint 38 rendszeres műsort sugároz. A találkozói résztvevői élesen bírálták a megyei szervezetek életével foglalkozó tudósításokat. Kérték a halálozási rovat újrain-

dítását, a fiatalokkal foglalkozó cikkek rendszeres közreadását, valamint a folyóirat hangos mellékletének megjelentetését. Sajnálatos, hogy a felszólalásokra adott válasz előtt azok távoztak el a teremből, akiknek a felszólalása a legkritikusabb volt.

Kívánatos lenne, hogy a fiatalok vállalkozzanak cikkírással, ezzel is gazdagítva a lap választékát.

A referátum végén az alábbi határozati javaslatokat tárta a testület elé:

— A lapban a lehető leghamarabb meg kívánják indítani a levelezési rovatot; kéri, hogy ennek pénzügyi és tárgyi feltételeit teremtsék meg, a rovat gondozójának személyét megbeszélés alapján jelöljék ki.

— Lapunkban indítsuk meg a külső folyóiratok szemlélését, közérdeklődésre számot tartó cikkek pontírású adaptációját, esetleg különböző témák kivonatolását. Ez az ismeretterjesztő, illetve szórakoztató blokk épüljön be a folyóiratba, hogy az olvasók ezeket együtt kapják meg a vakügyi információkkal. Fentiekkel kapcsolatban a szerkesztő kéri a munkatöbblet, a terjedelem és a felhasználható papírmennyiség növelésének engedélyezését.

— Tartsunk közvéleménykutatást a Megyei szervezeteink életéből c. rovatval kapcsolatban: milyen az olvasottsága, az előfizetők igénylik-e a sorozat további megjelentetését, és ha igen, milyen terjedelműek, mélységűek legyenek az írások és különböző riportok.

A már említett december 11-i olvasó—szerkesztői találkozóval

kapcsolatban 15 aláírással levél érkezett a szerkesztőségbe, ezt — Barna Zoltán kérése alapján — teljes terjedelmében felolvasták a testületnek.

Az elhangzottakat széleskörű vita követte, melyben egyebek között megfogalmazódott az a határozott kívánság, hogy egy szerkesztőbizottság létrehozására van szükség, mely hatékonyan támogatja a szerkesztő munkáját, tevékenységével hozzájárul a lap választékának bővítéséhez, az olvasói igények felméréséhez.

Végezetül úgy határoztak, hogy a levelezési rovatot még

ez év június 30-ig meg kell indítani, a halálozási rovatot a megfelelő személyi feltételek megteremtése után ismét közre kell adni, a megyei tudósítók részére még ebben az esztendőben Budapesten értekezletet kell összehívni.

A tárgysorozat utolsó napirendi pontjának keretében bejelentéseket hallgatott meg a testület. Elsőként Pálffy Lászlóné stúdióvezető és Dombóvári Ferenc kulturális főelőadó számolt be az elnökségnek a „Lapról hangra” c. kazettasorozat kísérleti számának sikeréről, és a szerkesztőbizottság további

terveiről. Az említett kiadvány a tervezet szerint különböző folyóiratokból közölne szemelvényeket, és amennyiben a gazdasági és műszaki feltételek ezt megengednék, havonta két ízben, két-két kazettán jelenne meg. A megindulásról, az előfizetésről és az egyéb tudnivalókról lapunkban és más helyütt is tájékoztatjuk tagságunkat.

Befejezésként néhány külföldi tanulmányútról, kiküldetésről döntött a testület, majd az ülés az elnök zárszavával ért véget.

Gerdelics Ferenc

Egy diákversenyről, nagyon komolyan

„Rendezzünk autóversenyt!

A résztvevő autók száma ötnél ne legyen kevesebb, tíznél pedig ne több! A sebességüket véletlen számok előállításával a gép határozza meg. Egyenes pályán mozognak, amelynek a végén van a cél. A gép figyelje a célba befutók sorrendjét, és a verseny végén írja ki az első három helyezett sorrendjét! Minden más (névadás, pályahossz) a te kedvedre van bízva. Csak arra vigyázz, hogy a fenti előírásoknak programod mindeképp megfeleljen!”

(Versenyfeladat a vak és gyengénlátó általános iskolások első országos versenyére.)

Elárulom, van sok, de egy rendkívül gyenge oldalam: ha olyan eseményre kapok meghívást, ami bármilyen kapcsolatban van az ifjúsággal, nem tudok nemet mondani.

Így jártam októberben a pécsi Medisoft '87 kiállítással, és a két nappal később kezdődött orvosi informatikai vándorgyűléssel is. Miután az eseménysorozat nyitányaként egy diákprogramozói versenyt is rendeztek, nem tudtam a felkérést visszautasítani, és elvállaltam a zsűri vezetését.

Azt is tudtam, hogy ez a verseny nagyon különbözni fog minden eddigitől, mert először az országban, külön kategóriában ugyan, de az általános iskolások, a középiskolások és az egyetemisták mellett világtalan és gyengénlátó gyerekek is versenyeznek.

Az ötlet szülőatyja Hozman József volt, a kiállítás fő szervezője, az EISZI főosztályvezetője, a megvalósítói pedig elsősorban a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének

munkatársai, és közülük is leginkább Csák Valéria, aki élharcosa a látáskárosult gyerekek számítástechnikai oktatásának. Hogy el ne felejtsem, az esemény jelentőségét mutatja, hogy a versenyre eljött a szövetség főtítkára, dr. Bódi István és helyettese, Daru Gerőné is, akik nemcsak protokolláris okokból voltak a verseny egész tartama alatt a gyerekekkel, hanem azért is, mert felelősséget éreznek a vak gyerekek számítástechnikai oktatásáért, ami talán új és nagyon reményteljes utat nyit e gyerekek értékes felnőtté válásához.

A versenyre három iskola küldte el csapatát: a budapesti, valamint a debreceni gyengénlátók és a budapesti vakok általános iskolája. A verseny zsűrije mind az egyéni, mind pedig a csapatteljesítményt értékelte. A kép teljességéhez hozzátartozik, hogy ezek a gyerekek még csak kilenc hónapja

tanulnak BASIC-ben programozni a dombóvári Color Ipari Szövetkezet gyártotta Brailab gépen. Ha valaki nem tudná, egy beszélő Homelab gépről van szó, amelyet a Lukács fivérek terveztek, és amelyhez a beszélő szoftvert Arató András és felesége, Vaspöri Teréz, a KFKI munkatársai fejlesztették ki. (Emlékeztetjük az olvasót 1987/8. számunk Hallásolvasás című írására. — A szerk.)

A mottóként idézett versenyfeladatot én túlzottan nehéznek éreztem, de a gyerekeket kísérő szakembereknek az volt a véleményük, hogy aggodalmam felesleges, csak figyeljem az eseményeket. Figyeltem. Igazuk volt. Ha a versenyt nem látom, nem hiszem el, hogy ilyesmi létezik.

A versenyző gyerekek számítógép-kezelési technikában alig maradtak el a látóktól. Úgy írták egymás után az utasítás-sorokat, hogy nem győztem a számat tátani. Nyilvánvalóan a gyengénlátó gyerekek nemcsak hallották a programot, de rettentő közletről nézve a képernyőt látták is, persze a rövid látótávolság miatt a képernyőnek csak egy nagyon kis részét, amelyet beszűkült látómezejük befogadott. Megfeszített figyelemmel írták a programokat, és a fejük a felírás sebességével követte a szöveget a képernyő előtt. A fejek együtt mozogtak a szöveggel, és a program egyre jobban közelített a megoldáshoz.

Az egyik teljesen világtalan gyerek programhibát vétett, és elbámultam, ahogyan elkezdte a programot javítani. Gyorsan

futtatta a képernyőn a sorokat, feltételezem, hogy az agyában ugyanígy futott a programok képe is. A szinkronitás annyira tökéletes volt, hogy a programot pontosan ott állította meg, ahol a hibás sor volt, meghallgatta a képernyőre felírt feliratot, és egy pillanat alatt kijavította a tévedését. Ismétlem, ha nem látom, nem hiszem, és mindezt kilenc hónap tanulás után.

Nagyon nehéz leírni a verseny hangulatát és azt az érzést, amely az embert ezeknek a rendkívüli intenzitással dolgozó gyerekeknek a láttán elfogta. Meg sem próbálok. A gyerekeket kísérő nevelők elmondták, de én is így láttam, hogy amikor egy világtalan vagy gyengénlátó gyerek a számítógépen dolgozik, akkor éppen a látvány hiánya miatt, rendkívüli módon kell koncentrálnia. Így ellentétben a szokásos versenyekkel, itt gyakorlatilag nem volt szükség felügyelőkre, hiszen minden gyerek a saját világába zártan csak a saját gondolataira koncentrált, és eszébe sem jutott, hogy „puskázson”. Még mielőtt bárki is feltételezné, hogy éppen ezért a versenyző gyerekek talán nem is alkottak közösséget, azokat sietve felvilágosítom, hogy ellenkezőleg, soha ilyen összetartó gyerekeket én nem láttam. Amikor kihirdettem az eredményt, a helyezetteket a többiek úgy ünnepelték, mint ha egy világversenyt nyertek volna meg, nem lehetett meghatódás nélkül nézni azt az odaadó örömet, amely az arcukról sugárzott.

Nem tudom, hogy máshol, például külföldön rendeztek-e ilyen versenyeket, úgy hallottam, hogy nem. Már ezért is feltétlenül folytatni kellene ezt a kezdeményezést. Talán nem túlzás azt mondani, hogy önmagunkat becsüljük meg azzal, ha a számítástechnikát elérhetővé tesszük a vakok és gyengénlátók számára is, akiknek — eddig javarészt — inkább az olyan kézügyeséget igénylő pályák voltak úgy-ahogy nyitottak, mint a kosárfonás, a telefonközpont-kezelés, a maszszöri mesterség, a szellemi pályák közül pedig a jogászság. Az informatika a tehetséges gyerekeknek nem is csak egy ajtó, hanem egy nagyon széles kapu, amelyen keresztül a gazdaság sokféle területén tudnak majd érvényesülni.

Nem szeretném — ezzel a nagyon optimistára sikerült beszámolóval — a még bőven meglevő problémákat elkendőzni, mert azok persze vannak. Az is igaz viszont, hogy ezeket a problémákat egyáltalán nem lehetetlen megoldani. Szerintem ugyanis a számítástechnikának a vakok és gyengénlátók iskolájában vagy a felnőttek részére speciális SZAMALK-tanfolyamokon való oktatása csak a társadalmi feladat felének a megoldását jelenti. Igaz, hogy a tudás hatalom, de ez a hatalom csak akkor ér valamit, ha élni is lehet vele. Megfordítva a mondatot: ez a tanítási, tanulási erőfeszítés akkor fogja

elérni a célját, ha erre a tudásra a társadalomnak is szüksége van, és ebből a tudásból — akik megszerezték — meg is tudnak élni, képesek lesznek a tanulatak alkalmazásával a látó emberekhez hasonló módon pénzt is keresni.

Az iskolásoknak néhány év múlva, a felnőttként tanulóknak néhány hónap múlva munkahelyre lesz szükségük, mert különben ismereteik öncélúak maradnak, gyakorló programokat írhatnak életük végéig, olyanokat, amelyeket senki sem tud felhasználni.

Véleményem szerint *társadalmi összefogásra van szükség*, a társadalomba persze beleértem az állami adminisztrációt is, hogy legalább a nagyobb számítástechnikai cégeknél létrejöjjenek speciális munkahelyek, pontosan olyanok, mint amelyeket az intézetek munkatársai is használnak. Azt hiszem, hogy IBM kompatibilis számítógépekre van szükség, speciális perifériákkal (például Versabril) felszerelve, esetleg az IBM PC-re átdolgozott Brailab modullal kiegészítve. Egy ilyen munkahely nem olcsó, és nagyon jól tudom, hogy ma a vállalatok meggondolják, mire adják ki a pénzüket. Ennek ellenére úgy vélem, hogy ezen nem szabad spórolni a vállalatoknak vagy a pénzügyi kormányzatnak. Az említett speciális perifériák sajnos egyelőre kizárólag tőkés importból szerezhetőek be. Valószínűleg nem azon múlna az ország de-

vizamérlegének a hiánya, hogy néhány tíz vagy néhány száz ilyen berendezést importálunk, de ezen múlik néhány száz világtalan honfitársunk sorsa, ami — ugye igazat adnak nekem — azért mégiscsak fontosabb valamennyiünknek, mint bármi más a világon.

Tudom, hogy a μM nem a nagy politikát csináló fórum, és nem is olyan lap, amelyet a honatyák komoly számítástechnikai döntéseik előtt feltétlenül fellapoznak. Mégis azt remélem, hogy felhívásunknak lesz fogantaja, és jelentkeznek olyan intézmények, amelyek úgy döntenek, hogy szívesen létesítenek a vakok részére munkahelyeket. Mi vállalkozunk arra — úgy is, mint a Neumann Társaság —, hogy a jelentkezéseket összegyűjtjük és az illetékesek elé visszük döntésre. Szívesen koordináljuk a fejlesztési munkát is, hogy lehetőség szerint uniformizált és ne különböző egyedi megoldások szülessenek. Ez különösen azért fontos, mert akkor a vak programozó akárhol is dolgozik, mindenhol mindent ugyanott talál, nem beszélve a szoftverkörnyezetről, amelyet nem kell mindig újra megtanulni.

Persze az igazi megoldás az volna, ha sikerülne olyan olcsó hardvert találnunk, ami otthoni munkahelyek kialakítását tenné lehetővé, mert akkor az intézetekbe való bejárás nélkül tudnák a vak emberek állandó foglalkoztatását biztosítani. Ta-

lán a nem túl távoli jövőben erre is sor kerülhet.

Addig is várjuk a vakok és gyengénlátók ügyét magukénak érző intézmények jelentkezését.

Kovács Győző

Örömmel adjuk közre a *Mikro Magazin* f. év 2. számában megjelent cikket. A Neumann János Számítógép Tudományi Társaság, és személy szerint annak alelnöke, a cikket író Kovács Győző évek óta figyelemmel kíséri a vakok számítástechnikai programjának megvalósulását, ill. az ez irányban tett erőfeszítéseket. Pénzügyi eszközök hiányában valóban TÁRSADALMI ÖSSZEFOGÁSRA VAN SZÜKSÉG, mint ezt a szerző is megállapítja. A társadalmi összefogás viszont csak egyes vállalatok, intézmények részvállalásában konkretizálható. A Neumann János Társaság részvállalása igen lényeges és határozott: jelentkezéseket várnak olyan vállalatoktól, melyek a vakok számára munkahelyeket akarnak létrehozni, és szívesen vállalják a fejlesztési munkák koordinálását is. A Medisoft '87 kiállítás szintén a társadalmi összefogás egyik megnyilvánulása volt, a fő érdem mindenképpen Hozman Józsefé, az EISZI főosztályvezetőjéé. A versenyen résztvevő látássérült gyermekek remekül elkészített programjaikkal is bizonyították, hogy ez a terület nyitottá kell, hogy váljon a vakok részére, minden objektív nehézség ellenére.

Daru Gerőné

Megyei tudósítók jelentéseiből

HÍREK BORSOD MEGYÉBŐL

1987. december 21-én tartotta meg az újonnan megválasztott vezetőség első elnökségi ülését.

Az ülésen az elnökség felosztotta a reszortokat, melyekben megjelölte a feladatokat külön-külön minden elnökségi tagnak.

Simon Gyula elnököt az ülés megbízta a közlekedéssel kapcsolatos feladatok ellátásával. Ezenkívül az elnök vállalta továbbra is a kultúr csoport vezetését.

Dr. Kiss László titkárt az ülés megbízta a megyei szervezet adminisztratív ügyeinek megszervezésével. A titkár vállalta, hogy minden reszortfelelősnek segítséget fog nyújtani munkája ellátásában.

Horváth István elnökségi tag megbízást kapott a tagok munkaügyi feladatainak intézésére.

Mezei Istvánné elnökségi tag vállalta a patronáló üzemekkel és a tanácsok szociális osztályaival való kapcsolattartást.

Dr. Hohl József elnökségi tag foglalkozik a kiskorú vak és gyengénlátó gyermekek szüleinek tájékoztatásával a Vakok Intézetében folyó oktatási munkáról és a kiskorú gyermekek intézetünkben való elhelyezésével.

Hornyánszky Tivadar és Bodnár Mihály elnökségi tagok vállalták a megyei szervezeten belül a kulturális rendezvények szervezését, az elektromos berendezések karbantartását és a kisebb javítások elvégzését.

Az elnökségi ülés megbízta a reszortfelelősöket, hogy január végéig készítsenek éves tervfeladatot saját munkájukról. A január végén tartandó ülésen egyeztetik és jóváhagyják a munkatervet. Az új elnökség jó egyetértésben vállalta a feladatok teljesítését.

A tudósító kezdeményezésére és közbenjárására a megyei Volán Vállalat igazgatósága a területfelelős sorstársak munkájának megkönnyítése érdekében a megye egész területére érvényes, 4 db díjtalan éves

autóbusz-bérletet adott. A Volán Vállalat vezetőinek segítségével 240 ezer Ft-os adományt jelentett a megyei szervezet részére. A tudósító célja az volt ezzel a kezdeményezéssel, hogy a 4 nagy taglétszámú körzet területfelelőseinek (Ózd 131 tag, Mezőkövesd 125 tag, Kazincbarcika 120 tag, miskolci körzet községei 119 tag) segítségével legyen a családlátogatások teljesítésében. Így lehetővé válik, hogy a tagokat évente legalább egyszer meglátogassák. Öszinte köszönetünket fejezzük ki a Volán Vállalat vezetőinek és dolgozóinak ezért az emberi segítségnyújtásért.

Kis-Varga József

Megyei szervezeteink életéből

BÉKÉS MEGYEI TUDÓSÍTÁS

Megyei szervezetünk orosházi körzeti csoportja 1987. november 29-én Tótkomlóson tartotta összejövetelét.

Rózsa Dezsőné köszöntötte a megjelenteket. Ezután Tekevicz István, a nagyközség tanácsának titkára beszélt a település helyzetéről, a lakosság életkörülményeiről, a munkalehetőségekről. Főként az idős embereket érintő kérdésekkel foglalkozott. Ezt követően Vantara András, megyei szervezetünk titkára tartott beszámolót.

A beszédek után a kultúr csoport tagjai színes műsorral kedveskedtek a hallgatóságnak. A műsor után ebéd következett a Vasúti Étteremben. A rendezvény a délutáni órákban ért véget.

Sütő Klára

HOGYAN ÉLNEK A SZEKSZÁRDI VAKOK ÉS GYENGÉNLTÁTÓK

A vakok és gyengénlátók Tolna megyei szervezetének Szekszárdon és környékén élő tagsága 1986. szeptember 8. óta rendszeresen tart összejöveteleket. Dr. Vastag Oszkár, a megyei kórház osztályvezető főorvosa, megyei szemész szakfőorvos állandó segítséget nyújt a területen levő látássérülteknek. A szekszárdi tagságnak ő a fő támogatója.

A vakok és gyengénlátók rendszeresen, általában minden hónap harmadik hetében tartják összejöveteleiket a Mikes utcai Öregek Napközi Otthonában. Mivel a Szekszárdon élő látássérülteknek nincs állandó helyiségük, ezért ebben az intézményben tartják rendezvé-

nyeiket. A városi tanács tette lehetővé a tagság számára az otthon használatát. A Szekszárdi Városi Tanács szociálpolitikai csoportjának vezetője, Vecsei Mária segíti a látássérültek tagfelvételét, azzal, hogy a területen élő tagság képviselőjének rendszeresen elküldi a vakok személyi járadékára jogosult egyének nevét. A területen élő látássérültek képviselője, Kovács Lászlóné már sok programot szervezett a tagság részére. Ezek közül csak néhányat említek meg. Szerveztek már kirándulást Tamásiba, a gemenci erdőbe és Budapestre, ahol a Vakvezető Kutyaképző Iskolában folyó munkával ismerkedhettek meg.

Több ismeretterjesztő előadás is volt a tagság részére. Így a vakvezetőkutya igényléséről, gondozásáról tartott tájékoztatót az iskola vezetője, Szegedi István. Hasznos és érdekes ismereteket sajátíthattak el a jelenlevők Szekszárdon dr. Sudár Géza főorvos belgyógyászati témájú előadásából és Fazekas Máté Japánról szóló beszámolójából. Ellátogattak a vakok és gyengénlátók a megyei könyvtár keretében működő hangoskönyvtárba is, ahol sok kazettát tudnának az igénylők részére kölcsönözni. A szekszárdi látássérültek között azonban sajnos csak két-három személynek van kazettás magnetofonja. Így ezt a lehetőséget nem tudják úgy kihasználni, mint ahogy szeretnék.

1987 decemberében a kórház és a rendelő intézet kultúrtermében a szekszárdiak karácsonyi műsoros klubestet rendeztek, amelyben a paksi vakok

és gyengénlátók is részt vettek. Szép karácsonyi műsort adott elő az Egészségügyi Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium Irodalmi Színpada. Utána a Liszt Ferenc Zeneiskola növendékei énekeltek, muzsikáltak. Bognár Cecil népművelő egy éneket tanított a résztvevőknek és neki köszönhető, hogy Beethoven IX. szimfóniájából az Örömmódát egymás kezét fogva énekeltek el az emberek.

Néhány vállalat segíti a szekszárdi tagság munkáját. Köztük a BHG helyi vállalata, a Bördíszmű, a Borászati Vállalat, a Sörgyár, a Kerámia Üzem, a 11. számú Volán és az Állattenyésztő Vállalat.

Műsorok szervezésével és előadásokkal a Liszt Ferenc Zeneiskola, az Úttörőház, a II. számú Általános Iskola, a Szederesi Általános Iskola és az

Egészségügyi Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium nyújt segítséget.

Az eddigi és az ígért segítséget ezúton is köszönik a szekszárdi vakok és gyengénlátók.
V. E.

HANGOS JELZOLÁMPA SZÉKESFEHÉRVÁROTT

Sikerült megállapodni a Közlekedési Minisztérium Fejér megyei Igazgatóságával, melynek eredményeként hangos jelzőlámpa működik Székesfehérvárott a Népköztársaság úton. Ezzel — nagy örömmel — biztonságosabbá vált közlekedésünk. Ígéretet kaptunk arra is, hogy — az anyagi lehetőségek függvényében — sor kerül Székesfehérvár többi jelzőlámpás gyalogátkelőjének „hangosítására” is.

Antal József

Születésnap tortája helyett

A VGYOSZ életében az 1987. év a „Házak” születésének éve volt. A sort a Teaház nyitotta meg, mely idén, január 9-én ünnepelte első születésnapját.

Azok, akik az elmúlt év során a Teaház törzsvendégei lettek, pontosan tudják, mit takar ez az elnevezés. Terített asztalt, rajta finom teát, jó hangulatot, érdeklődő, információra éhes sorstársakat, újságokat és folyóiratokat, valamint a látó felolvasókat.

A minden második pénteken, a Téli kertben délután 4 órakor kezdődő programot a Teaház háziasszonya, Csák Valéria nyitotta meg. A felolvasásokban

segítőtársa Vojtkó Gábor, főiskolai tanár volt, aki társadalmi munkában vállalta ezt a feladatot. Ma már egyéb elfoglaltsága miatt nem tud a Teaház programjain részt venni, de felváltotta őt Dombóvári Ferenc, a VGYOSZ kultúrosa.

Az idő múlásával egyre többen eljöttek, s arra is akadt példa, hogy az újonnan érkezetteknek alig jutott szék.

A teaházi estéken a napilapokban és folyóiratokban megjelent hírekkel, tudósításokkal ismerkedtünk meg. Közösen döntenek a tartalom ismertetése után arról, hogy mi kerüljön felolvasásra. Legnépszerűbb

lapjaink a „Heti Világgazdaság”, az „Ötlet”, az „Élet és Irodalom”, a „Képes Újság” lettek. Ám ezek mellett időnként, mint csemegét „olvastuk” a legújabb kulturális termékeket, így pl. Mester Ákos könyvét is.

Sokan mondhatnák, hogy a rádió és a televízió is sokféle információhoz juttathat bennünket, látássérülteket. Ám ez mégsem pótolhatja az írott betű jelentőségét. Meggyőződésem, hogy napjainkban senki sem tarthatja magát kellően műveltnak, ha nem olvas rendszeresen, s ebbe a körbe a sajtótermékek is beletartoznak.

A Teaház fő törekvése az volt az elmúlt egy évben — s gondolom, hogy a jövőben is az lesz —, hogy a látás hiánya ne lehessen gátja mindazon információ beszerzésének, amit az írott sajtó nyújthat. Természetesen kéthetente három óra felolvasás nem pótolhatja teljes mértékben a hiányt, de nagymértékben csökkentheti.

Ugyanakkor arra is alkalmat teremt, hogy egymást jobban megismerjük, s nézeteink is kicserélődjenek egy-egy téma kapcsán.

Az eltelt év alatt megszokottá vált, hogy névnapjainkon egymást köszöntöttük, s ma már az is természetes igény, hogy közös színházi programokat szervezzünk, s hogy — a nyári szünet előtt — együtt menjünk kirándulni.

A törzsvendégek mindegyike színes egyénisége lett a Teaháznak, s külön ki kell emelni a rangidós Hohner Miklós bácsit, kinek humora nélkülözhetetlen a vidám hangulathoz.

Ez a 15—20 fős kis csapat összetételében a legkülönbözőbb korosztályokat képviseli, de mindegyikük közös vonása az „információ-éhség” és az önmagukkal szembeni igényesség.

Remélhető, hogy az első évfordulót torta helyett egy szép

szamovárral köszönhetik majd, hogy minél több érdeklődőt hívhassanak egy csésze tea melletti együttes olvasásra.

Bartha Zsuzsanna

Lapzárta után érkezett a hír, hogy a klub megkapta a szamovárt!

Szerkesztőség

Búcsú Ilonka nénitől...

1886. szeptember 10.—1988. január 9.

Két egyszerű dátum, mely azonban már így, rá-nézésre is sokat mond: magába rejt két határkövet, egy ember életének kezdetét és végét... És ami a két határkö között van? Az bizony százegy év és négy hónap!

Még végig gondolni, vagy akárcsak kimondani is sok, hát még átélni!

Ebbe a hosszú-hosszú időbe belefért egy boldog fiatalság, (ugyan, ki nem boldog, aki fiatal és egészséges?) — de belefért két világháború, forradalmak és ellenforradalmak, a családi élet örömei-gondjai... Aztán lassan megjött az öregség, magányos nyugalommal, de nem teljes egyedüllétben, mert férje és egyetlen leánya elvesztése után megmaradt neki unokái és azok leszármazottai, akik utolsó pillanataig hűségesen látogatták.

Velük együtt, szeretetteljes részvétellel búcsúztatjuk mi, a Vakok Intézetének lakói is özvegy Vargha Istvánné Kovács Ilonát, aki szelíden, békésen élt itt közöttünk; aki ismerte Őt, csak szeretni tudta!

Ugyanilyen békésen és szelíden érte el őt a kiméletes elmulás; úgy aludt el, mint a gyertyaszál, mely már csonkig égett... Szobatársa, e sorok írója anynyira sajnálja Őt, hogy valósággal belebetegedett elvesztésébe...

Kedves Ilonka néni, nyugodjál békében!

Szonda Klára

A vádaskodás után kérjük a bizonyítást is

A kedves olvasó minden biznnyal megdöbbenve olvasta a szerkesztőnek, Barna Zoltán-nak az 1987. december 11-i „Olvasó—szerkesztő” találkozóról írt „gondolatait”. Nem ok nélkül! Hiszen a szerkesztő „a hozzászólások aprólékos részletezésétől” eltekintett, az olvasó ezért azt feltételezheti, hogy ott agresszív, felháborító, a vakok vívmányait porba tiporni kívánó hozzászólások hangzot-tak el. Felelősségünk teljes tudatában kijelentjük, hogy ez az általános vádaskodás alaptalan.

A szerkesztő nyilván nemcsak a kézirat-szabványt ismeri, de tisztában kell, hogy legyen a sajtótörvénnyel is. Amennyiben valaki ilyen súlyosan — és ismételjük, minden alapot nélkülözve — megvádol valakit, akkor azt — legalább utólag — bizonyítani köteles. Ezért kérjük jelen írásunk és a kifogásolt hozzászólások manipulálás nélküli közlését. Mi nem kívánjuk a vádak a szerkesztő stílusában visszautasítani, de az olvasónak a reális tények birtokában kell megadni a véleményalkotás lehetőségét. A szerkesztő csak egy-két „neki tetsző” hozzászólást emelt ki.

Senki nem kívánja a „Meyei szervezeteink életéből” című rovat megszüntetését. Azt kértük, hogy ezeket — ha indokolt — rövidítve, a lényegét tömörítve és időben közöljék. Hiszen ha a 19 megyéből csak

egy, átlagosan 7—8 oldalas cikk érkezik, azoknak helyigénye könnyen kiszámítható.

Egyik köztiszteletnek örvendő sorstársunk, rosszhiszeműség halvány szándéka nélkül említette meg, hogy olyan késsőn érkezik a cikkírói honorárium, hogy akkor már nem is emlékszik az írás terjedelmére. Hogy ezért mit kapott a szerkesztőtől, az olvasható volt a cikkben. Rosszhiszeműségről itt szó sem lehet, hiszen a szerkesztő maga is tényként írja, hogy a negyedévenkénti elszámolásból esetenként adódhatnak késedelmek.

Sajnos elhangzott olyan vélemény is, hogy nincs szükség a pontírásos Vakok Világára. Ez a cikkben úgy jelenik meg, hogy a felszólaló megkérdőjelezte a pontírás szükségességét, erről azonban szó sem volt.

A szerkesztő a demokráciára hivatkozik cikkében. Azt gondoljuk, hogy nincs olyan előírás, hogy a választásokra, vagy az olvasó—szerkesztő találkozóra készülők egymástól hermetikusan el kell zárni.

Minden jó ügy érdekében szervezkedni lehet. Ennek ellenére tájékoztatni szeretnénk az olvasókat, hogy nem volt szervezkedés, és a találkozón huszonegy-néhány olyan sorstárs volt jelen, aki időt és fáradságot nem kímélve dolgozik a vakügyért. Az egybehangzó ne-

gativ vélemények nem jelentenek szervezkedést, azt viszont mindenképpen jelzik, hogy a lap körül nincs minden rendben.

És még egyet, szerkesztő úr. Ön a találkozó végén csupa negatív példát idézett a lap igazolására. Megjegyezni kívánjuk, hogy a pozitív példák szolgálják az előrehaladás útját.

A találkozó résztvevői remélik, hogy választ írásuk és az olvasókat korrektül tájékoztató helyreigazítás is olyan gyors közlést nyernek, mint a szerkesztői cikk.

Budapest, 1988. január 13.

A résztvevők többsége

★

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Elnézését kérjük, hogy a mellékelt levelet nem írtuk alá, mivel úgy gondoltuk, hogy a Vakok Világában ez túl sok helyet foglalna el. Azonban, ha úgy gondolja, hogy erre mégis szükség lenne, akkor pótlólag itt felsoroljuk az aláírók nevét.

Aláírók: Bartha Zsuzsa, Fehér István, Földi János dr., Gál Imre, dr. Molnár Katalin, Hirth Ignác, Auervek Imre, Kuminka Györgyné, Major Krisztina, Moldován Eszter, Nagy Árpád, Németh Tamás, Schuck Antal, Temmel Márta, Péger Ádám.

Kedves olvasó

Szeretnék néhány szót a cikk olvasásához előrebecsátani. Először is elnézést kérünk, hogy néhány olyan kifejezéssel találkozunk majd, amelyek Önök előtt nem ismeretesek, de ez a cikk egy szakmai lap, a „Magyar Elektronika” számára ké-

szült és megjelent az 1987. VIII. számban. A szakmai kifejezéseken átfutva is teljesen jól lehet érteni a lényegét. Véleményem szerint ez az írás olyan tényeket tartalmaz, melyeknek közlését igen fontosnak tartom.

KITÜNTETÉS

A HŰSÉG IS LEHET ÉRDEM

A Pannónia Szálloda és Vendéglátó Vállalat 1987. december 28-án tartotta év végi beszámoló értekezletét az Átrium Hyatt Szálloda konferenciatermében. A napirendi pontok között kitüntetések átadása is szerepelt. A kitüntetettek között ott volt Kovács István tagtársunk is, a vállalat vezérigazgatóságának telefonalközpont-kezelője.

A Pannónia Alapítvány kitüntetést Somogyi Jenő vezérigazgató nyújtotta át tagtársunknak. A magas elismeréssel

együtt Kovács István sorstársunk egy szépen díszített ezüsttálcát és 5000 forint pénzjutalmat is kapott.

Tagtársunk 1960 óta dolgozik a vállalatnál, melynek országos hálózatában igen lelkiismeretes, szolgálatkész, megbízható kollégaként tartják számon. Az elmúlt 28 év alatt több ízben is kitüntették, tehát joggal mondhatjuk, hogy a hűség érdemmé vált!

Gratulálunk!

Pinviczki György

Mi, nemlátó emberek érdeklődéssel olvassunk olyan híreket, melyek életünket, munkánkat könnyítő segédeszközökről szólnak, különösképpen boldogan fogadunk olyan eszközöket, melyek elérhetőek, használhatóak is számunkra.

Az írás egyszerűen a fejlesztésekről szól. A félretájékoztatás elkerülése végett azonban feltétlenül el kell mondanom a következőket:

A fejlesztések kizárólag humánumból, emberi jószándékból, „személyes indíttatásból” folytak egészen 1986 végéig. Barátok, ismerősök, segítőkész munkatársak akarata és a KFKI támogatása eredményezte, hogy eljuthattunk idáig. A BraiLab Basic számítógépet (1985 nyarán készült el) kifejlesztő csoport munkadíját a VGYOSZ kifizeti.

1986 novemberében a fejlesztésre hivatalos témaszám nyílt, anyagi fedezete azonban nincs, tehát a fejlesztési költségeket a gépekre kell terhelni. Elsőként a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat fizetett be százezer forintot a téma számlájára, majd ötvenkilencezret a Fregat Söröző, és a napokban a Volán-Tefu Vállalat Lihacsov brigádja gyűjtésből és a Tisztiházban adott segélykoncertből kb. 50—60 ezer forinttal járul hozzá a fejlesztés támogatásához. Még a pontos összegről nem érkezett meg tőlük a levél. Az „És szól a szív” alapítványnak is célja vakügyi segédeszközök fejlesztésének, a beszélő számítógépnek is a támogatása, nekik is szándékukban áll, hogy a témát segítsék.

Vaspöri Teréz

Számítástechnikai segédeszközök...

A mikroelektronika és a számítástechnika fejlődése és olcsósága lehetővé tette, hogy hazánkban is elkezdjünk fejleszteni olyan számítástechnikai segédeszközöket, melyek megkönnyítik a vak emberek művelődését, szórakozását és ami a legfontosabb, a látókkal egyenrangú munkáját.

A cél az, hogy olyan eszközöket adjunk a vak emberek kezébe, melyek segítségével nagymértékben önállóan képesek dolgozni, közel olyan hatékonysággal, mint a látók. Ez egyáltalán nem lehetetlen cél. Jó segédeszköz kell hozzá.

Mitől jó egy segédeszköz? Egyáltalán milyen számítástechnikai eszközöket lehet készíteni vakoknak. Két kijelzési mód képzelhető el. Az egyik a tapintás, a másik a hallás útján történő információ-megjelenítés. A segédeszköz annál jobb, minél függetlenebb és minél hatékonyabb munkát tesz lehetővé. Ezért terjedtek el a világon a Braille kódú kimenettel rendelkező tapintható kijelzők.

Egy átlagos képességű vak ember kb. 600 betűnek megfelelő Braille írású jelet képes egy perc alatt elolvasni. A megjelenítés legtermészetesebb módja a papírra való nyomtatás. Látók sem tudják nélkülözni a hard copy-t, leggyorsabban a nyomtatott listán képes az ember tájékozódni, akár lát, akár nem. Magyarországon eddig megbízhatóan működő Braille nyomtatót nem sikerült készíteni, bár Veszprémben az

Országos Oktatástechnikai Központban voltak igen ígéretes kísérletek.

„Soft” Braille kijelzőt, mely a számítógéppel vagy a mikroprocesszoros segédeszközzel online munkát tesz lehetővé, sokat használnak a világon. A leggyorsabb és legmegbízhatóbb ilyen eszköz piezoelektromos elven működik. Sajnos egy 20 karakteres kijelző ára kb. 5500 USA dollár.

Sokkal olcsóbbak a mesterséges beszéd szintetizálást használó segédeszközök. Legrugalmasabban a kötetlen szótárak rendszerek alkalmazhatók. Ezek eddig főleg angol nyelvterületeken terjedtek el. A beszédkiemenettel rendelkező berendezések néhány speciális területet nem számítva (pl. Braille kottairás) még a „soft” Braille kijelzőknél is hatékonyabban használhatók, ha az ember—gép kapcsolati problémák jól vannak megoldva.

Ezzel el is érkeztünk ahhoz a kérdéshez, hogy miért is kell Magyarországon „vakügyi” segédeszközök fejlesztésével foglalkozni. (A vakok integrációjának és rehabilitációjának az ügyét vak emberek vakügynek hívják, de remélik, hogy nem fog vakvágányra futni.)

Kezdeti segédeszköz-fejlesztések a KFKI-ban

Az ügy humánus voltán kívül vagy éppen azt megerősítendő nagyon fontos gazdasági kényszere van a hazai fejlesztésnek.

Mivel a legolcsóbb és egyben egyik leghatékonyabb eszköz beszédalapú, így annak kifejlesztését nem várhattuk külföldről. A magyar nyelvi sajátosságokat nemcsak a beszéd szintetizálásánál kell figyelembe venni, hanem az egyéb szövegfeldolgozó programokban is. A magyar Braille írás is sok mindenben eltér más nyelvekétől.

A Központi Fizikai Kutató Intézetben már 1978 óta foglalkozunk segédeszközök fejlesztésével vakok számára. Az első berendezés, mellyel a mai napig dolgozik néhány vak programozó, egy egykarakteres Braille kijelző volt. A tűskéket mágnesek mozgatják. Aktív helyzetben a mágnesek meghúzva maradnak. Az eszközt egy VT 340 típusú terminálhoz illesztettük. Bár az egyetlen karakter igen kis ablakot nyitott a számítógépbe, mégis nagy előrelépést jelentett az önálló munkában. (5 vak programozó kapott ilyen kijelzőt ajándékba a KFKI-tól.)

Ez az első fejlesztés is felvetett néhány ember—gép kapcsolati problémát. Sikertelen megoldani, hogy on-line-ban állandó visszajelzést kapjon a felhasználó a sorok begépelése közben. Ezt segíti a CEDRUS kétféles szövegszerkesztő rendszer is, mely egy TPA 70-es és egy R40-es gépen fut. A rendszert válaszait csak a VT 340-es display off-lineba kapcsolásával lehet elolvasni. A segédeszköz alkalmas arra, hogy vak és látó programozó együtt dolgozhasson.

Ezután készült el a KFKI-ban, egy mikroprocesszoros beszélő fejlesztőrendszer. SDK 85 alapon DIGITALKER kiegészítéssel készült. Az SDK 85 egy Intel 8085-ös hexadecimális fejlesztő rendszer. A DIGITALKER 144 szavas amerikai angol hangzású beszédszintetizátoros készlet. A segédeszköz lényege egy olyan monitor, mely az összes SDK 85 funkciót on-line meghangosítja. Meg lehet nyitni memória bájtokat, regisztereket. Programot lehet indítani, lépésenként végrehajtani, töréspontokat elhelyezni vagy programot futás közben megszakítani, s mind ezt vakon, közel olyan sebességgel, mint egy látó. Az eszköz Braille billentyűzettel is rendelkezik.

Az egykaraktes Braille kijelző és a beszélő SDK 85 segítségével Vaspöri Teréz vak programozó bekapcsolódott egy magyar nyelvű kötetlen szótáras beszédszintetizáló rendszer kifejlesztésének munkáiba. A két segédeszköz soros (RS232C) vonalon cserélt adatokat. A VT 340-es CEDRUS terminál szoftver átkapcsoló segítségével csatlakozik egy TPA 11/440 típusú többfelhasználós megaminéhez. A programfejlesztés Assembly nyelven történt a CPX keresztfordítóval.

BraiLab beszélő BASIC személyi számítógép

1985 nyarán az elkészült magyar nyelvű text-to-speech rendszert — melyben az MTA Nyelvtudományi Intézete is segített — beépítettük a Home-

lab 3 személyi számítógépbe. Ez volt az első magyarul beszélő BASIC interpreterrel rendelkező személyi számítógép.

A gép bekapcsolásakor azonnal megszólal és minden billentyű lenyomásakor a betű hangképét jelzi vissza. A BASIC üzenetei vagy a program által küldött üzenetek összeolvasva magyarul beszélnek. Nincs szükség arra, hogy a felhasználó állandóan off-lineba kapcsoljon, ha el akarja olvasni az ernyő tartalmát. Vakon is használni képes a BraiLab képernyő szerkesztőjét, sőt azt maximálisan ki is használja. Papíron egy vak ember nem tudja olyan könnyen javítani az írást, mint ahogy egy látó teheti radírral, ceruzával.

A Brailab hordozható, tv-képernyőre csatlakoztatható és fejhallgató kimenettel is rendelkezik. Háttértárként kazetás magnetofon használható. Egy ilyen konfiguráció természetesen csak oktatási célokra szolgálhat. A több mint egyéves gyakorlat bebizonyította, hogy helyes ember—gép kapcsolati megoldásokat választottunk. Rövid gyakorlás után nagy biztonsággal képesek vak emberek használni a szintetizált hangkimenetet.

Nyomatott szöveget felolvasó gép BraiLab-bal

1986 augusztusában a „Magyarok a világban” kiállításon bemutattuk Magyarországon az első olvasógépet. A rendszer két fő részből áll. A nyomtatott szöveget egy Proper 16 számítógép ismeri fel az SZKI-ban

fejlesztett programmal. A szöveget a KFKI-ban fejlesztett BraiLab mondja ki. A bemeneti periféria egy digitális lapolvasó. A szövegfelismerő program olyan gyorsan működik, hogy még a gyorsabb tempójú beszédszintetizátor esetén is a beszéd a lassabb.

Ennek a kísérletnek a továbbfejlesztésére szavazott meg az MTA Soros Alapítvány budapesti bizottsága eszközök beszerzéséhez dollártámogatást. A mintarendszer tartalmazni fog egy Braille nyomtatót is.

BraiLab Plus számítógépalapú munkaeszköz

Jelenleg a KFKI-ban a 77 Műszeripari Szövetkezettel a beszélő BASIC számítógép továbbfejlesztésén dolgozunk. Célunk, hogy olyan hordozható munkaeszközt készítsünk, mely új munkalehetőségeket teremt vakok számára. Jelenleg is dolgoznak vak emberek értelmiségi pályákon. Jogászok, számítógép-programozók, tanárok, nyelvészek mind hasznát vehetik a BraiLab Plus-nak. Gépirók, telexkezelők, diszpécserek ma még nem tudnak vakon dolgozni segédeszköz hiányában.

A Brailab Plus Z80 mikroprocesszor alapú 64 Kb-ot ROM és 256 Kb-ot RAM memóriával rendelkezik. Egy nyomtatott kártyán helyezkedik el még a soros- RS232C, párhuzamos-CENTRONICS interfészek, minilemez csatoló és a beszédszintetizáló áramkör. A memória lapokra szervezve beégetve tartalmazza a CP/M operációs rendszer BIOS komponenseit

és a magyarul beszélő text-to-speech programot. A RAM-ból 64 Kb-ot tartozik a CP/M-hez, mint operatív tár, 4 Kb-ot a szintetizátor program használatára, 2 Kb-ot a rendszer célok szolgálatára, a maradék 186 Kb-ot RAM-lemezként működik. Egy vagy két mini hajlékony lemez csatlakoztatható a géphez. A beépített RAM-lemez gyakorlatilag nélkülözhetővé teszi a második hajlékony lemezmeghajtót.

Kiszeretnénk fejleszteni egy beszélő szövegszerkesztőt és adatbáziskezelőt. Ezeknek a programoknak olyanoknak kell lenniük, hogy lehetőleg minden információt on-line munka közben kapjon meg beszéd út-

ján a felhasználó. Természetesen az ernyő tartalma bármikor off-lineban is leolvasható, de ez a módszer lassítja a munkát, tehát nem effektív. Készül a BraiLab Plus-hoz egy VT52 típusú display emulátor és egy kommunikációs programcsomag is.

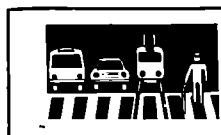
Felhasználási lehetőségek

A BraiLab Plus számítógép egy nyomtatóval vak gépiróknak szolgál segédeszközzel. Egy telex adapter hozzacsatolásával vakok telexkezelőként képesek majd dolgozni. A beszélő adatbáziskezelő önállóan is vagy

terminálon keresztül IBM PC-ről vagy nagyobb teljesítményű számítógépről használva, vak diszpécser munkalehetőségét teremtheti meg.

A Tudományszervezési és Informatikai Intézet megrendelésére 1985 őszére 23 BraiLab készült. Ma kb. 30 gép működik és további 60 gyártása van folyamatban. A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége és a Vakok Általános Iskolája szervezett és szervez tanfolyamokat a beszélő BASIC-ra építve. A BraiLab a vakok iskolaszámítógépe.

Arató András
Központi Fizikai Kutató Intézet
tudományos munkatárs

közlekedés

Közlekedési változások

Értesítjük kedves olvasóinkat, hogy Budapesten, az Ajtósi Dürer sor és a Hungária krt. kereszteződésében gyalogos aluljáró építését kezdték meg, mely a Vakok Általános Iskolája és Diákotthona és a Közlekedésrendészet között létesül. Az Ajtósi Dürer sori oldalon mindkét lejárát rámpás megoldással épül, a Hungária körútiak pedig lépcsős lejárók lesznek. A Hungária körút átépítését 1990-re fejezik be a Pálma utca és Ida utca közötti szakaszon. Ezzel egyidejűleg az 1-es villamos vonala is 650 méterrel meghosszabbodik és az új végállomás az Ajtósi Dürer sor—Hungária körút kereszteződésben lesz, melyhez majd az aluljárótól közvetlen lépcső vezet. Az átépítés ideje alatt a munka egyes fázisaiban különböző forgalomszervezési intézkedések lesznek, melyekről ol-

vasóinkat rendszeresen tájékoztatjuk.

Javasoljuk azonban, hogy kísérik figyelemmel a Rádió „Útközben” c. adásait, melyekből a közlekedési változásokról mindenkor friss információkat kaphatnak.

A Hungária körút átépítésével kapcsolatban fontos tudni azt is, hogy a 72-es és a 75-ös trolis útvonala — várhatóan 1988. március 31. után — megváltozik.

A 72-es trolibusz a Május 1. úton az Ajtósi Dürer sor kereszteződése után egyenesen halad tovább a Thököly útig, itt jobbra fordul és eléri a Népstadion utat, ahol ismét jobbra kanyarodva visszajut az Ajtósi Dürer sorra. Itt újra eléri a Május 1. utat és balra kanyarodva tér rá az eredeti útvonallára, mely az Arany János utcai végállomáshoz vezet.

A 75-ös trolibusz a Népliget végállomástól a Népstadion útig változatlan útvonalon halad. Itt balra kanyarodik, majd a Thököly utat és az Ajtósi Dürer sort keresztezve a Hősök terénél éri el régi útvonaltát.

A fentiekből következik, hogy a Népstadion út és az Ajtósi Dürer sor közötti szakaszon a forgalmat csak az 55-ös autóbusz bonyolítja le a Hungária körúton. Az 1-es villamos útvonálának az Ajtósi Dürer sorig való meghosszabbítása után az 55-ös busz vonala megrövidül, a továbbiakban csak a Thököly út és a Népliget között közlekedik.

Minden tagtársunknak balesetmentes közlekedést kívánunk!

Gerdelics Ferenc

Szépségápolás dióhéjban

A mai szépségésmény megvalósulásához nem csupán egészséges és ápolts külső szükséges, hanem biztos és természetes fellépés, továbbá, de talán elsősorban a személyiség teljes kisugárzása. Ma mindenkinek megadatik a lehetőség, hogy szép legyen és szép maradjon, csak éljen is ezzel a lehetőséggel.

Minden nő szép, szép a maga módján. A szépséget érdemes megőrizni, a testi adottságok előnyeit aláhúzni, hibáit eltüntetni, az idő előtti öregedés jeleit megelőzni.

Ósrégi és mindmáig bevált a négy természetes szépségápolószert: a helyes táplálkozás, az elegendő mozgás, a tisztaság és az üdítő álm. Ezeket egészítik ki a modern kozmetikai módszerek. A felhasználásukra fordított idő sohasem vész kárba. Az embernek kötelessége, hogy egészségét és frissességét megőrizze, teste pedig hálásnak bizonyul érte. Hálája a vitalitásában, a fokozottabb munkaképességben nyilvánul meg. A testápolás hatására csökken az idegfeszültség, élénkebb a légzés, normalizálódik a testsúly és erősödik az izomzat.

Reménytelen eset nincs, csak azok veszíthetik el joggal a reményt, akik önként adják meg magukat.

A tél mindig intenzívebben veszi igénybe arc bőrünket, ezért a tavasz közeledtével igyekeznünk kell ismét megadni bőrünknek a hiányzó vita-

minokat. Mivel az arcpakolások hatásosak, házilag könnyen elkészíthetők, ezekből ismertetnénk néhányat azzal a szándékkal, hogy a külön szakértelmet nem igénylő kozmetikai fogásokat magunk is alkalmazhassuk.

Élesztő-maszk

Ez a maszk tisztító és kismítító hatású, fokozza a vérrellátást, különösen tisztátalan bőr, gennyes pattanás esetén ajánlható. Morzsoljon szét valamenynyi élesztőt langyos tejben és addig keverje, amíg kenhető nem lesz. A masszával kenje be arcát ecset segítségével, egyenletes rétegben, várjon 15—20 percig, amíg a felkent maszk megdermed, akkor mossa le, utána alkalmazzon hideg borogatást.

Túró-maszk

Csodálatosan frissítő, tápláló és tisztító hatású. Ez a maszk nagyon érzékeny bőrre is alkalmazható.

Másfél evőkanál friss túrót tejjel és egy fél teáskanál mézzel keverjen krémmé, majd kenje arcára. Ügyeljen rá, hogy különösen bőven jusson belőle a szájszeglet, az ajak és a szem körüli részekre. 20 perc múlva tejbe mártott vattacsomóval gondosan mossa le a masszát.

Tojássárgája-maszk

Ránc és redőképződés ellen jó megelőző szer. A tojássárgája koleszterint és lecitint, tehát olyan tápanyagokat tartalmaz, amelyeknek nagy a mélységi hatásuk.

Keverjen el egy tojássárgáját némi citromlével és egy kanál étolajjal, hozzáadhat egy kevés citromhéj-reszeléket is. A citromhéj illóolajat tartalmaz, amely fáradt, petyhüdt, kimerült bőrre igen élénkítő hatású, ennek ellenére ajánlatos az elővigyázatosság, mivel sokan allergiások az illóolajokra. A masszát lapos ecsettel vigye fel, elég sokáig, 20—30 percen át hagyja fenn, hogy kifejtsen hatását, azután meleg tejjel mossa le.

Uborka-maszk

Használata idényjellegű. Hámozzon meg vastagon egy salátauborkát, a lehámozott héjszeleteket rakja sűrűn egymás mellé az arcára. 20 perc elteltével bőre ismét szép friss lesz. Különösen jól hat a maszk a nagypórusú bőrre. Az uborka nemcsak külsőleg, de belsőleg is felhasználható. Vegyük a nyers, sózatlan uborkalét, igyunk belőle naponta két evőkanálnyit, ez tisztítja a vért s fokozza a külső kezelés eredményességét, különösen, ha az arc bőr hajlamos csomócskaképződésekre. Az uborkalé enyhén összehúzó, élénkítő és frissítő hatású, másfajta maszkok készítéséhez is alkalmazhat kevés uborkalévet.

Gyógyföld-maszk

Vásároljon a drogériában, illatszerboltban száz gramm gyógyföldet és keverjen össze belőle két evőkanálnyit annyi forró vízzel, kamillateával, vagy sárgarépalével, hogy kenőcszerű pépet kapjon. Tegyen még hozzá néhány csepp citromlét és étolajat. A pépet meleg ecsetelje arcára, ügyelve rá, hogy a szem tájéka, a szemöldök, az ajak szabadon maradjon. Ez a maszk ideges bőrre csakis sok zsír hozzáadásával ajánlható. Az ilyen bőr ellenőrizhetetlen mimikai mozgásokkal reagál ingerekre, a megszáradt maszk széttöredezhet. Olaj vagy zsír hozzáadása simulékonnyá teszi, egyébként minden más típusú bőr igen jól tűri. Aszerint, hogy feszessé tevő hatást akar-e elérni, vagy gyógyító hatást, a maszkot 10, vagy 20 percig tartsa az arcán. Minthogy a gyógyföld gyorsan megköt és feszül, sohasem szabad túl sokáig a bőrön hagyni. Boraxos, vagy citromos vízzel mossa le. A gyógyföld külsőleges alkalmazása kettős célt szolgál, segítségével megszüntetjük a bőr károsodásait, fiatalítjuk, feszessé, széppé tesszük az arcbőrt.

A borogatások, szépítő maszkok és pakolások hetente csak egyszer ajánlatosak. Amíg a maszk kifejti hatását, maradjon hanyatt fekvé. Sohasem szabad közben járkálni, engedje el magát, tegyen szemére bőrvízzel vagy sötét teával átittott vattacsomócskát.

LAK ISTVÁN

Találkozás Szentmihályi Szabó Péterrel

1987. november 25-én találkozózt szerveztünk Szentmihályi Szabó Péter íróval. A találkozó délután négy órakor kezdődött szövetségünk budapesti székházában a hangoskönyvfelvevő stúdióban. Itt Pálffy Lászlóné, a stúdió vezetője tájékoztatta író vendégünket munkájukról. Beszelt az elkészített könyvek mennyiségéről, műfajok szerinti megoszlásáról, majd a Braille- és a hangoskönyvtárról.

Szentmihályi Szabó Péter

A stúdiólátogatás után szövetségünk kis előadótermében folytatódott a találkozó. Dombóvári Ferenc kulturális előadó üdvözlő szavai után e sorok írója mondott rövid bevezetőt. „... Engedjék meg, hogy néhány percben szóljak mai ren-

dezvényünk előzményeiről. Turista szakosztályunk kirándulóival már két évtizede járjuk az országot. Hosszabb, 3—4 napos útjainkon hazánk irodalmi- és történelmi emlékhelyeit, műemléki, néprajzi értékeit, szép és kedves tájait keressük fel. Itt most csak néhány meglátogatott irodalmi emlékhelyet említek meg Niklátó Kelemérig, az előbbin Berzsenyi Dániel, az utóbbin Tompa Mihály életével, munkásságával ismerkedtünk meg. Vagy Kiskőröstől Csesztvéig, ahol Petőfi Sándor, ill. Madách Imre életpályáját tanulmányozhattuk közvetlen közelségből, de folytathatnám tovább is a meglátogatott helyek felsorolását. Ezek az országjáró utakon kívül a jövőben arra fogunk törekedni, hogy itt, helyben is több irodalmi rendezvény legyen. Hiszen az elmúlt években székházunkban elég kevés irodalmi eset volt. Ezek közül megemlítem, hogy 1972-ben Simon István, a sajnos már elhunyt költő, 1977-ben Keresztury Dezső látogatott el hozzánk. Legutóbb pedig 1985-ben Fekete Istvánra emlékeztünk, akkor nagy írónk özvegye volt a vendégünk, akitől sok-sok részletet megtudtunk férje életéről, munkásságáról.

Hangoskönyvtárunkból néhány évvel ezelőtt sikerült elolvasni Szentmihályi Szabó Péter Avarok gyűrűje című történelmi regényét, majd Gellért

című művét is. Könyvtárunkból már kölcsönözhető Szentmihályi Szabó Péter 3. és 4. történelmi regénye, A látó és a vak, ill. az Édua és Kun László című alkotása is. Írónk e művei ráirányítják figyelmünket népünk történelmére, és örökbecsű értéket jelentenek számunkra..."

Szentmihályi Szabó Péter 1945. január 8-án született Budapesten. Édesapja jogász volt, de újságíróként is dolgozott. Általános és középiskolai tanulmányai után Szentmihályi Szabó Péter az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán magyar—angol szakos tanári diplomát szerzett.

Ezen az egyetemen már húsz éve tanít újkori angol és modern amerikai irodalmat. Első, jelentősebb írásai az 1960-as évek végén jelentek meg. Renövekedésével egyre ismertebbé növekedésével egyre ismertebbé vált a neve. Irodalmi munkásságát több alkalommal jutalmazták, díjazták. Legnagyobb elismerést jelentett számára a József Attila-díj, amelyet 1983-ban kapott mg. Eddig 17 könyvet írt, köztük 6 verses kötetet.

Még a találkozó előtti tájékoztató végén Auervek Imre, stúdióink dolgozója rövid riportot készített Szentmihályi Szabó Péterrel. Ez az interjú már elhangzott a Gyógymasször című folyóirat hangos mellékletének 1987. évi II. számában.

— Az előzőekben említett történelmi regényeiben mennyi a valóság és mennyi az írói képzelet?

„... Természetesen ez könyvről könyvre változik. Ez az arány annak függvénye, hogy

Pillanatkép a találkozórol

mennyit tudok arról a korról, mennyit tudtam kikutatni és az előttemjáró emberek mennyit tudtak összegyűjteni, tényeket, feltételezéseket. Attól is függ természetesen, hogy az ember milyen hangulatban van. Milyen mélységekbe akar lehatolni, hogy vajon egy-egy történelmi sorsforduló mozgatórugói érdeklík-e, vagy egy-egy történelmi személyiség maga, más-más eszközök szükségesek hozzá. Hogy példát is mondjak: ha az ember tömegeket mozgat és tömegek sorsa érdekli, akkor fikatív hősoket teremt inkább; míg ha egy-egy ismert történelmi személyiség köré építi a regény cselekményét, nyilván jobban kell ragaszkodnia a személyes tényekhez. Ilyen értelemben az Avarok gyűrüje — hogy a saját regényeimből hozzak példát — sokkal szabadabban csapong, mint a Gellért. Nyilvánvaló okokból, hiszen Szent Gellért életéről jóval többet tudunk biztosan, mint

az avarok feltételezhető vándorlásáról, mozgásáról vagy egyáltalán céljaikról."

— Az Ön könyvei nálunk is nagyon népszerűek, könyvtárunkból szinte lehetetlen őket megkapni. Várjuk már az újabb regényét, hallhatnánk erről valamit?

„Az imént említett történelmi regénysorozat következő könyvének az ideiglenes címe — lehet, hogy ez marad a végleges, mert jobbat nem találok. bár nem vagyok megelégedve vele — „Haláltánc”, és Forgáts Balázs életét mondja el. Ez a fiatalember főpohárnokmester volt Nagy Lajos király halála után... Egy tragikus, nagyon zűrzavaros, anarchisztikus korszakban játszódik ez a regény. A történelmi regénysorozat hatodik könyvének a témája is megvan már. Ennek a regénynek a főszereplője Kapisztrán János lesz, aki nem sokkal a nándorfehérvári csata után halt meg..."

Az előzmények és a bevezető után Szentmihályi Szabó Péter régebbi író—olvasó találkozók hangulatáról beszélt, majd javasolta, hogy egy rövid ismertető után beszélgetés formájában folytatódjék a találkozó. Beszédét ezután a következőképpen kezdte: „A bevezetőben elhangzott Fekete István neve. Hadd kezdjem azzal, hogy engem ő indított el írói pályámon. Pannonhalmi diák voltam, 16 éves koromra már elolvastam az addig megjelent összes Fekete István könyvet. Nagyon tetszettek az írásai és írtam is neki egy olvasói levelet. Erre István bácsi meghívott, hogy a tanév befejezése után a nyáron látogassam meg. Természetesen azt is megírtam neki, hogy nekem is vannak írói ambícióim. Attól a nyártól kezdve nagyon gyakori látogatója lettem házuknak. Később feleségem és gyermekeim (lányom és fiam) is közeli kapcsolatba kerültek Fekete Istvánékkal. Írói alkatában Fekete István természetesen nagyon nagy mértékben különbözött tőlem. Talán ez a másság volt az, ami vonzott hozzá. Az a tisztaság, egyszerűség, közvetlenség, szeretet, ami belőle áradt, az mindig erőt, valami többletet adott. Az ő biztatása nélkül azt hiszem, nem nagyon tudtam volna elindulni utamon.

Egyetemi tanulmányaim befejezése után mindenféle létező módon az irodalomhoz, a kultúrához köttem magamat. Tanári munkám mellett a Szépirodalmi Könyvkiadónál szerkesztőként dolgozom már tíz éve és kb. egy esztendeje a Galaktika című tudományos, fan-

tasztikus folyóiratnak vagyok a főszerkesztő-helyettese. Ez a lap a Móra Ferenc Könyvkiadónál jelenik meg. Rendszeresen készítek rádióműsorokat is. Köztük a Játékkeremtő című ifjúsági műsort. A Kritikusok fóruma című adásban is havonta szerepelek, mint kritikus. Eddig 17 könyvem jelent meg, főként verseket szeretek írni. Egy regényben, tanulmányban, kritikában másoknak ír az ember, a verset pedig elsősorban magának írja... Az írónak nagy a felelőssége, általában jól és jól akar írni, ami azonban nem mindig sikerül. A művészet általában olyan dolog, hogy az ember megfeszül attól, hogy jól csináljon, de az alkotás végén mégis úgy érzi — vagy nem érzi — hogy nem sikerült a mű... A prózairás nehéz, felelősségteljes munka. Ha az ember úgy nézi, hogy sikerült egy valamelyest elfogadható könyvet írni, vagy az olvasói visszajelzések megérkeznek, akkor az természetesen jó érzés. A már említett történelmi regényeim mostanában elég sokfelé kezdenek külföldön is megjelenni. Ez egy csodálatos dolog, úgy érzem, hogy írásom más országokban is megmozdítja az embereket a magyarság sorsa iránt, ránk irányítja érdeklődésüket...

Nagyon szeretem a változatoságot, az irodalomnak valamennyi műfajában dolgoztam már, csupán opera- és operett-szöveggönyvet nem írtam még, de ami késik, az nem múlik. Így rádió- és televíziójátéktól kezdve színdarabig szívesen vállalkozok és csinálom mindent. Színdarabomat a nyáron mu-

tatták be Gyulán, majd Békéscsabán, amely adaptáció Mikszáth Kálmán: Új zrinyiász című regényének a színházi változata, Victor Máté írt hozzá zenét... Most készült el egy tv-játék egy régebben írott színdarabomból, amelyet sehol sem akartak bemutatni, a témája és a felfogása miatt úgy látszik, mostanában aktuálisává vált, címe: Brigádeltérítés. E darabot 10 éve írtam a József Attila Színháznak, amelynek akkor ösztöndíjasa voltam.

Fantasztikus irodalommal is foglalkozom, az utóbbi időben sajnos többet, mint amennyit szeretnék, számos ilyen novellát, regényt írtam...

Legutóbbi verses kötetem a Minden eladó, amely az idén jelent meg, egyébként ez a 6. verses könyvem, amit írtam. Ennek a kötetnek nagy részét Amerikában írtam, 1984-ben, amikor családommal együtt egy évig kint voltam egy amerikai ösztöndíjjal a kaliforniai egyetemen Los Angelesben. Akkor nagyon gyötört a honvágy.

Ezen említett verses kötetből néhány költeményt olvasott fel a szerző. A verseket követően kérdések hangzottak el. Ezekre többek között a következőket válaszolta író vendégünk: „1969-ben jelent meg az első könyvem: A Robinson írója Defoe címmel... Közel 15 éve vagyok tagja a Magyar Írók Szövetségének... A már említett amerikai ösztöndíjon kívül 1974-ben fél évig voltam Angliában is... Történelmi regényeimet 11 kötetre tervezem, mert a magyar történelemnek 100 évenkénti, számomra érdekes fordulópontjait gondolom,

MANFRED RAUCH

Gondolatok a vak középiskolai tanárok képzéséről

(Marburger Beiträge, 1987 4. sz. 1. rész)

Kiinduló megjegyzések

Amíg néhány évtizeddel ez előtt még a vak ember foglalkoztatása csekély bonyolultságú manuális feladatok elvégzésére korlátozódott, ma elsősor-

ban szellemtudományi irányultságú munkalehetőségek örvendetesen bővült skálája áll nyitva előtte. Mindenesetre ez elvileg van így, a gyakorlati megvalósítás problémáját egyelőre hadd ne tárgyaljuk. Ezzel

kapcsolatban már régóta beszélnek vak tanárokról — joggal, hiszen léteznek, és néhányan többé, vagy kevésbé hosszú, sikeres pályára tekinthetnek vissza. Mindenesetre — tesszik hozzá sokan megértést várva — az, hogy a vak a képességeit inkább csak a vakiskolában és a felnőttoktatásban tudja érvényre juttatni — egyáltalán nem lényegtelen korlátozás. Mindemellett különböző egyetemi szemináriumokon — különösen Marburgban képeznek ki vak oktatógyakornokokat különböző szakpárosításokban azzal a hivatalos minősítéssel, hogy normál iskolákban is taníthatnak, de azazal a nemhivatalos hátsó gondolattal, hogy a foglalkozásuk gyakorlása mégis csak a Carl Strehl Iskolában, a marburgi Német Vakok Tanintézetének egyik részlegében jöhet csupán számításba. Ott valójában a normál iskolához viszonyítva a tanerők szokatlan nagy százaléka vak, de kézenfekvő, hogy ez a részarány nem növekedhet folyamatosan. Így a végzett vak tanárnak ma számolnia kell a biztos munkanélküliséggel. A foglalkozás nélküli látó kollégáinak mostanában egyre növekvő száma mellett ez különösebben nem is tűnik fel. Ezzel természetesen egyáltalán nem oldódnak meg

(Folytatás a 17. oldalról)

hogy megírom. Lehetőleg azokkal az eseményekkel foglalkozom, amelyeket még nem érintettek, vagy ha már igen, akkor azt másként dolgozom fel.

Mindig az a történelmi korszak a legkedvesebb, legizgalmasabb számomra, amelyikről éppen írok. Amit meg akarok írni, ahhoz sokat olvasok, vagy kutatásokat is végzek. A kutatásoknál arra mindig vigyázok, hogy ne menjek túl mélyre szakmai értelemben. Úgy hiszem, a történelmi regényíró nem történész. Neki nem az a dolga, hogy száraz tényanyagot tárjon az olvasó elé, hanem szórakoztató, lélektanilag hihető emberi portrét vagy történeteket adjon, ahogyan ezt Walter Scott kitalálta, hiszen őt tekintjük általában a történelmi regény atyjának. A történelmi regény romantikus ágát szeretem olvasni is, és művelni is... Az írók többsége úgy érzi, hogy neki nemcsak írni valója van, hanem azoknak az embereknek az érdekeit is képviselnie kell, akiknek ír, vagy akik helyett

megpróbál gondolkodni. Irodalmunkban a politizálás történelmi hagyomány..."

Egy nagyon jól sikerült, hangulatos, igen jó légkörben lezajlott irodalmi délután részei lehettünk. Egy kiváló mai magyar íróval ismerkedhettünk meg, művei után most már személyesen is. Aki már olvasta Szentmihályi Szabó Péter írásait, tapasztalhatta, hogy verseiből, novelláiból, regényeiből igazságérzet, realitás, együttgondolkodás, magabiztosság, könnyed hangvétel árad. A könnyed hangvétel mögött azonban feszültség, választékos kifejezésmód, indulat és hit húzódik meg. Szentmihályi Szabó Péter sokoldalú irodalmi munkássága ma már kulturális életünk szerves részévé vált.

Ezúton is köszönetet mondunk Szentmihályi Szabó Péternek, aki sokoldalú elfoglaltsága mellett megosztotta velünk idejét, gondját és örömét. Felelősségteljes munkájához, szép terveihez további sikereket kívánunk.

Fotókat Rózsahegyi Tibor készítette

a képzés során a gyakornokoknál és az oktatóknál jelentkező problémák, amelyek minden új vak, vagy gyengénlátó munkába állításánál felmerülnek. Az alábbi gyakorlat honosodott meg: A marburgi normál iskolák mindig készek a vak kollégát az iskolai szemináriumon kiképezni. Attól függően, hogy az igazgató mit akar elvárni a nítványaitól, a szülőktől, kollégáitól és saját magától, számíthat a vak kolléga az iskolában önálló tanításra — mindenestre legfeljebb tanítási kötelezettségének feléig —, de inkább csak rövidebb tanítási folyamatra, a felügyelet mellett végzett oktatás keretében. Hogy aztán mit értenek ez alatt, természetesen nagyon nehéz meghatározni. Mindenesetre az összes érdekeltnek — az egyetemi szemináriumon dolgozó oktatóknak is — alapvetően szociális tartást kell felvennie, ennek azonban természetesen ott kell határt szabni, ahol az igények és a valóság túlságosan eltávolodnak egymástól. Most már csak az a kérdés, hogy hol is van ez a határ.

Kérdésfeltevés

Az ilyenfajta megfontolások viszonyítási kerete többek között a pedagógusképzés irányelveiről a tanügyi hivatalok számára 1982. június 7-én kiadott rendelet. Itt az alábbi kérdések merülnek fel:

a) A vak gyakornokot egyáltalán ki lehet-e képezni ezen rendelet követelményeinek megfelelően a normál idő alatt úgy, hogy a látó kollégáival va-

ló objektív összehasonlítás során legalább a „kielégítő” minősítést megkapja?

b) Ha ezt a lehetőséget elvben megtagadják a vak gyakornoktól, meg kell-e szívós munkával győzni őt a kiképzési idő szakadékokkal teli útján elképzeléseinek kilátástalanságáról. Más szóval: a képzést cinikusan úgy kell-e szervezni, hogy a vak belebukjon, noha előzőleg engedélyezték számára a gyakornokságot?

c) A vak gyakornokot — esetleg hamisan értelmezett — szociális, vagy éppen sajnálkozó hozzáállásból kiindulva enyhébben kell-e megítélni, mint látó kollégáit?

d) Szüksége van-e a vak kollégának — a szakpárosítástól függően — különböző kiegészítő segítségre, akár speciális technikai, vagy személyi támogatás formájában, akár több idő, vagy más módon fogyatékoságának megfelelően szervezett képzés formájában?

e) A vak diplomás a gyakornoki képzés alatt csak korlátozott érvényű bizonyítványt szerezhet-e?

Összefoglalva: A vak gyakornok a képzési idő alatt egyáltalán képessé tehető-e arra, hogy súlyos fogyatékoságát kiegyenlítse, ha igen, hogyan? Ha nem, akkor hogyan lehet erről időben felvilágosítani?

Válaszok

Az alábbi kísérletem, hogy óvatosan megválaszoljak a fent nevezett kérdésekre, a Carl Strehl Iskolában folytatott jó

húszéves és a marburgi egyetemi szemináriumon folytatott jó tízéves tevékenységemen alapul. Ez a kísérlet bizonyára kiegészítésre szorul, pl. egy nagyobb tapasztalati háttérű összefoglaló tanulmánnyal.

Úgy vélem, a vak gyakornokot bármely egyetemi szemináriumon ki lehet képezni minden iskolatípusra alkalmas tanárnak és így normál iskolában is taníthat, ha figyelembe vesszük az alábbiakat:

Az általános pedagógiai érdeklődés és tapintat alapján átlagon felüli vonzalommal is kell rendelkeznie és megfelelő képességekkel, hogy fogyatékoságát kiegyenlítse.

Reális helyzetfelméréssel tisztázni kell, hogy az illető gyakornoknak milyen segítségre van szüksége, és hogy ezzel hogyan tud élni.

A tanári karon belül ki kell alakítani az együttműködés megfelelő formáját, mely a vak kollégát segíti, a többi kollégát pedig — az oktatóját is ideszámítva — nem terheli a vártnál jobban.

A vak gyakornok számára minden esetben kétéves képzési időt kell biztosítani, mivel a sokrétű hatások befogadására és feldolgozására neki hosszabb idő szükséges. Féléves normál hosszabbítás az erre szükséges adminisztrációt nem fokozza túlságosan.

A vak érettségizőnek, aki tanár akar lenni, tudnia kell, hogy bizonyos szakok normál iskolában számára nem művelhetők; ezeket a szakokat pontosan meg kell nevezni, és véleményem szerint az alábbi

szakoknak kell ide tartozniuk: minden természettudomány, matematika, művészettörténet és sport.

Ennek a véleménynek az igazolására kell a fent említett rendelet előírásait is bevonni az eddigi gondolatmenetbe.

Még ha az egyes tartományok kulturális vezetése szerint ez a rendelet csak Hessen szövetségi tartományra vonatkozik is, az alábbi állítások vitatkozási alapként szolgálhatnak, mivel általános érvényűek és bizonyára más kulturális minisztériumok illetékességi területén is bizonyos jogosultságra tarthatnak számot. Hogy differenciált képet rajzoljunk egy vak tanárnak normál iskolában végzett összetevékenységről, ezt más helyen kell megtenni. Az alábbiakban a képzés néhány lényeges területét nevezem meg értelemszerűen és ehhez kapcsolódva részletezek néhány neuralgikus pontot.

Bizonyítékok

A vak gyakornok is tudja elemezni tanítási munkájának különböző feltételeit és munkatervében figyelembe tudja venni az előírásokat. Az oktatást a pedagógiai jellemzők szerint tudja végezni és ugyanakkor önkritikusan is tud hozzá viszonyulni. Fel fogja fogni továbbá a tanár oktatáson kívüli feladatait, és pedig: a tanulók és a szülők tanácsal való segítségét, az iskola szervezetében és az igazgatásban való közreműködést, a kollégákkal való együttműködést. Természetesen meg tudja ismerni és be tudja

tartani a jogi és igazgatási előírásokat. Ezen feladatok teljesítésekor megmutatkozó képzettségi szintjét ennyiben elvileg dokumentálni lehet, el tudja készíteni a pedagógiai vizsgadolgozatát, alá tudja magát vetni a vizsgatanításnak és a vizsgabeszélgetésnek. A rendeletben felsorolt rendezvényeken a vak gyakornok részt tud venni.

Ezzel a pozitív mérleggel szemben komoly problémák állnak, amelyek közül itt említek néhányat a teljesség igénye nélkül.

A vak gyakornok az alsó osztályokban nem tud önálló felügyeletet gyakorolni, tehát jogi értelemben sem tudja vállalni látó kíséret nélkül a teljes felelősséget.

Kirándulásokon (utazásokon) és sportrendezvényeken csak korlátozott felelősséggel tud részt venni.

Vizuális szemléltető eszközöket csak korlátozottan tud használni, táblára nem tud önállóan rajzolni és nem tud iskolai dolgozatoknál felügyelni.

A ránézéssel való kapcsolat-teremtést nem tudja pedagógiai eszközként alkalmazni.

Ezeket a feladatokat csak egy másik személy tudja segítségképpen ellátni, aki önállóan cselekszik a gyakornok pedagógiai felelősségére. Ennek a „segédtanár”-nak a képzési profilját külön kellene felvázolni, alkalmazását pedig jogi és pénzügyi szempontok szerint kellene tisztázni. Ehhez a támogatásokat a vak jogászok segítőinél lehet megtalálni.

Végső általánosítások

Amilyen nehéz lehet egy megalapozott képzettségi pálya felépítése, olyan fontos a vak gimnáziumi tanár összetársadalmi összefüggésben:

magának a vak kollégának, akit nem szabad teljesen kizárni ebből az oly fontos munkakörből,

a tanulóknak és a szülőknek, akik a fogyatékos személy gyakorlati életvitelét közvetlen közlelől élük át és akiknek közre kell működniük abban, ami értelmes kiegészítése lehet a tömegkommunikációs eszközökben az erről szóló különböző híreknek,

a kollégáknak és az iskola igazgatóságának, akik a vak tanárral való együttműködésből sokrétű ösztönzést nyernek.

Mindemellett figyelembe kell vennünk mindazoknak a komoly aggályait is, akik teljes joggal teszik fel a kérdést, hogy a vak tanár egyáltalán felnőhet-e foglalkozásának nehéz pedagógiai problémáihoz, ill. hogy a kétségtelenül sok helyen korlátozott cselekvési lehetőségei nem okoznak-e túl sok gyermeknél visszafordíthatatlan károsodásokat. Ezzel hadd szembesítsünk itt különböző szempontokat:

1. Maradjon meg az az alapfeltétel, hogy a vak gyakornok a képzési idő alatt olyan összképzettséget érhet el, amely nem azonos a látó kollégáéval, de annak megfelel.

2. Ebben az összefüggésben meg kellene vizsgálni, hogy a képzés és munkavégzés során vajon először néznek-e meg és később túrnek-e el olyan jellemző hibákat, mint pl. lelki

bizonytalanság, erkölcsi kifogásolhatóság, nem kielégítő szakismeretek, a pedagógiai tehetőség hiánya, szociális elégtelenség, a szolgálati előírások hanyag kezelése, és még sok más. Itt meglehetősen nehéz meghatározni, hogy mikor beszélhetünk pontosan a még elfogadható tűréshatárok túllépéséről.

3. Az NSZK azon 4—6 millió állampolgárának a sorsa, akik általában fogyatékosnak számítanak, amúgy is elég nehéz; nem helyes kategorikusan elzárni őket az élet olyan területeiről, amelyet nemritkán a legfontosabbnak tekintenek, az önálló felelősségű munkától.

Összefoglalás

A sérült emberek foglalkozási integrációja csak akkor sikerülhet, ha kritikusan vizsgáljuk a megvalósítás lehetőségeit. A vaknak és gyengénlátónak meg kell ismernie és fel kell mérnie pályaválasztása lehetőségeit, mint minden látónak is. Jelenleg nem lehet egyetlen vak sebész, vagy pilóta sem, talán egyetlen vak tanár sem a normál iskolákban. De ezt akkor egyértelműen ki kell jelenteni, és erről mindenkit tájékoztatni kell idejében aki az akar lenni. De ha ez elvileg lehetséges, akkor a vak nézzen szembe a követelményekkel és mutassa meg, hogy megfelel-e ezeknek, vagy nem. És akkor a lekezelő részvét ugyanúgy nem szükséges, mint a látó kollégáknál, és végül is annak a pár ezer tanulóknak az érdeke, akiket egy tanár pályafutása során oktat, mindenképpen előbbre való.

(Fordította: Pálfi Ferenc)

MICUO IWAJAMA

A vakok Japánban

(Az alábbi kis írást a „Japan Braille News” c. kislakú, mindössze tizenkét oldalas folyóirat 1987. szeptemberi száma közölte. A magazint Nagojában a „Teranisí Angol Iskola” adja ki; a szerző a vakok helybeli könyvtárának vezetője.)

A japán pontírás először 1890-ben jelent meg, így három év múlva már születésének centenáriumát ünnepeljük. Bár a pályafutása hosszú, a pontírást csak igen kevés vak tudja olvasni. Jelenleg négyszáztíz, négyszázhusz ezer vak él Japánban, közülük azonban legfeljebb csak hatvan-hetven ezer ismeri a Braille-írás használatát, de — kissé szigorúbban véve — számuk ötvenezerre csökken. A többség tehát nem tudja használni a pontírást, legtöbbjük ötvenéves kora után vált látássérültté. A japánok körében a növekvő számú közlekedési baleset (a nagy forgalom a vakok egyedül való közlekedését igen megnehezíti) és a túlzásba vitt tévénézés sok látássérülés okozója.

A vakoknak csaknem 80 százaléka 60 évnél idősebb, a tizenhét év alatti tanulók száma alig tízezer.

Japán elszigetelt ország, mely négy nagy szigeten (Hokkaido, Honsu, Sikoku, Kyusu) és az ezeket környező csaknem 800 kisebb szigeten jött létre. Bár lakossága több mint 120 millió, területe csupán 370 000 négyzetkilométer, azaz a népsűrűség itt négyzetkilométerenként 324 fő. Japán 48 prefektúrának nevezett közigazgatási egységre oszlik, melyek mindegyikében legalább egy vakok iskolája

működik; az egész országban összesen 71 ilyen iskola található. A tanulók száma 1987 márciusában közelítőleg 7000 volt, iskolánként mintegy száz személy. Legelsőként a kyotoi iskolát létesítették, története több mint száz évre nyúlik vissza.

Minden ilyen iskolában található óvoda, elemi tagozat, valamint alsó és felső tagozatra oszló középiskola. A tantárgyak ugyanazok, mint a normál iskolában — japán nyelv, társadalomtudományok, fizika és kémia, matematika, testnevelés és gimnasztika. A szakmai képzés a középiskolában kezdődik. Az előbbi tárgyak mellett ekkor elméleti és gyakorlati képzést kapnak acupuncturából, moxibustioból és masszázsból. (A moxibustio az acupuncturával rokonítható, keleti gyógy eljárás, melyben azonban nem tűszúrással, hanem tüzes tárggyal vagy savval való égetéssel fejtik ki a beavatkozást. — A fordító.) A legtöbb vak Japánban e „háromas terápiának” nevezett tevékenységgel keresi kenyerét, számukat 40 000-re becsülik. Több mint háromszáz éve már, hogy a „háromas terápia” a vakok főfoglalkozása, bár mindig fontos megélhetési forrás volt a zenélés, különböző húros hangszereken, mint a samisen vagy a koto. Ezen tevékenységek és szakmák révén a vakok megszabadultak az anyagi bizonytalanságtól és meg tudják őrizni életszínvonalukat.

(Fordította: Görgényi Miklós)

LUDMILLA HREHORCSAKOVA

A szó aktivizáló formája

(Megjelent a *Novi Zsivot* című lapban, 1987-ben. Fordította: Kelemen József.)

1987 őszén az évszak színeiben pompázó, gyönyörű fekvésű Lócsén több jelentős vakügyi esemény zajlott le. Ezek között október 17-én tartották meg a Novi Zsivot levelezőinek aktívaértekezletét. Ez a közösség mint összetartó erő fogja egybe azokat az embereket, akik az újság színvonalának javításán fáradoznak. A levelezőkön kívül jelen voltak azok is, akik érdekeltek a vakügyi propagandában.

Az értekezlet első része a Braille-írással készült nyomtatványok jelentőségével foglalkozott. A lap főszerkesztője értékelte a levelezők munkáját. Újságunk is megfelelő mértékben részt kíván vállalni a gazdaság szerkezetének átalakításában és a társadalom modernizálásának folyamatában. Nagyon fontos feladat a levelezőhálózat bővítése. Lapunkat vonzóbbá kell tenni, gyors, pontos, a valóságnak megfelelő információk, írások közlésével. A tudósítónak kerülnie kell az egyoldalúságot, a semmitmondó frázisokat, törekednie kell az értesülések világos, érthető közlésére.

Ezután a rádióról, a látássérültek részére nélkülözhetetlen tájékoztatói eszközről beszélt. Ezzel kapcsolatban elmondta, hogy a Csehszlovák Rádió Besztercebányai Adója ez évtől

kezdve egy hetenkénti új rovattal jelentkezik. Ez a rovat minden csütörtökön a Jó reggelt című műsorban, fél nyolckor, ötperces adásban foglalkozik a látássérültek életével, munkájával. A rovat vezetője Lubomir Moticska, a Besztercebányai Rádió egyik munkatársa, ki nagy-nagy szeretettel, odaadással végzi ezt a munkát.

Ezután Lubomir Moticska hozzászólása következett. A szerkesztő elmondta, hogy igyekeznek jól kihasználni a rádiózás nyújtotta lehetőségeket. A kapott és szerzett friss információkkal gyorsan tudják tájékoztatni a nagy nyilvánosságot a vakok és gyengénlátók helyzetéről. Természetesen az újság a rádió gyorsaságával nem tudja felvenni a versenyt. A rádió hallatlan nagy segítséget jelent a látássérülteknek, felkelti irántuk az érdeklődést a hallgatóság széles rétegeiben. A Besztercebányai Rádiót reggelente százezrek hallgatják. Az adások eredményeként már több látássérült ember talált magának munkalehetőséget. A rovat vezetője kérte, hogy a vakok és gyengénlátók tőlük telhetően működjenek közre a rádiómunkában, a műsorok alakításában. Lubomir Moticska nagyon fontosnak tartja a levelezők számának növelését. A levelezők küldjenek minél több megfelelő, pontos tájékoztatói ún. hangoslevélben, amely technikailag és nyelvtanilag is a lehető legjobb legyen. Meg kell

őrizni a műsor vonzerejét. A levelezők törekedjenek arra, hogy rövid, lényeges információkat küldjenek be, így több fontos híranyag kerülhet közlésre. Lubomir Moticska nagy hatást kiváltó beszéde után Vladimir Leotyán, a rádió hangtechnikusa mondott rövid kiegészítő beszédet.

Az aktívaértekezletet Pavol Januska értékelte. Hangsúlyozta a pontos tájékoztatás jelentőségét. Méltatta a rádió új rovatának felbecsülhetetlen értékű, a látássérültekről szóló adását. A rádió nagyon jelentős segítsége mellett továbbra is nagy szerepet kell játszani lapjainknak a vakok és gyengénlátók tájékoztatása érdekében. A sorstársak közlésre alkalmas írásait meg kell jelentetni nyomtatásban is. Bővíteni kell a levelezőhálózatot.

„Ez a Laci...”

Ez a Laci, aki — mint sok hasonló társa — az eredendő emberi bűn, a szülők vétke harmadíziglen, vagy az égiek túlzott szeretete miatt végzi földi tisztulását, hogy biztosan eljusson oda föl: ezért bűnhődik-e, ki tudja? Vagy talán az anyát áldott állapotban érte valami? Vagy életmódjával szolgált rá erre? Esetleg a szülőágyon, a szaksegítség kellő erejével siettette a magzat bölcsője és a külvilág közötti rövid, szent úton való gyors távozásra? Erőszakosan siettette, mert más, szerinte „fontosabb” dolga is van? Nem törődve vagy nem tudva, hogy a magzat fejkerülete testéhez képest a leg-

nagyobb, s a benne levő kincs megroppanhat. Most már a végeredmény itt van előttünk. A Laci feje a külvilág dolgait sem be nem veszi, sem ki nem adja úgy, ahogy ezt mi szeretnénk. Fejében nem kapcsolódnak jól a dolgok. E tény felett mi „nagy okosok” csak „elbámulunk”. Ez a Laci az ország másik széléről került ide hasonló társai gyűjtőhelyére új szerencsét próbálni. Ez a Laci örökmozgó, és mindig szolgálatkész. A nővérektől ismételtelen és ismételtelen kérdi, hogy „nővérke, mit segítek, mit csináljak”. Ha kisebb dolgokkal megbízzák, el is végzi. Persze elfelejtve, hogy mit végzett, ezért újra és újra kérdi, mit segítsen, mit csináljon. Ezt teszi a lakótársaival is, tehát olyan szolgálatkész, mint egy jól idomított kis kutyus. Ez a túlbuzgalom inkább zavaró, mint kívánatos. Inkább elűzik maguktól, mint hogy szolgálatkészségét igénybe vennék. Na, van a Lacinak más hibája is, szereti a hasát, és mindenkítől nyalánkságot kéreget. Van is ebből bosszankodás elég. Rendjén is volna a dolog, ha nem lenne más bökkenő. Valahol valakik rászoktatták a dohányzásra — hadd legyen teljes az élete —, nem törődve azzal, hogy a hozzá való költéséget soha nem tudja előteremteni. A füstöléssel járó műveletet, a cigaretta meggyújtását nem tudja elvégezni, de még az égő cigarettamaradvánnyal sem tud mit kezdeni. Ezért azt ott dobja el, ahol éppen beferezte a dohányzást, nem ismerve fel a tűzveszélyt. Mindenkitől minduntalan cigarettát vagy csikket kéreget. Zavarják, és

menekülnek is tőle ezért. Van a Lacinak napi cigarettaadagja, de azt a nővérek kezelik, és beosztással adagolják neki. Ha végre megkapta az áhított cigarettáját, kis idő múlva újra kéri. Türelmemvesztés után a nővér ad, nem gyűjtja meg. Ez a Lacinak nem elég. Zaklatja is a nővért, hogy gyűjtse meg a cigarettáját, aki az időt húzva ezt nem teszi meg. Laci türelmét veszti, hangosan kezdi követelni, cifrázva, le nem írható szavakkal. Hangos válasszal a nővér sem marad adós, s mire még egy hangos követelés elhangzik, addigra az egész folyosó hangos szótól zajos. — Az mégsem lehet — okoskodik a nővér —, hogy a Laci hangja az enyémmel fölért. Tesz róla, hogy a hangján tompítson, pár botütéssel hangerején csilapítson. De erősebb ám a legény. Ezen „orvosság” nem használ, másképp okoskodik. Sok lúd disznót győz elvével Lacit lefogják, nagy adag nyugtatóval halk szóra bírják. Másnap, mikor a rácsos ágyban magához tér, pár napig viselkedése a kisnyusziéval is felér. Van is nyugalom pár napig, míg káros szenvedélye rajta újra el nem hatalmasodik. Na, ez így nem mehet tovább, hogy megzavarja a ház nyugodt bolyát. Tesznek is róla, hogy legyen Laci új gyűjtőhely lakója. Számüldözik is őt „új szerencsét” próbálni.

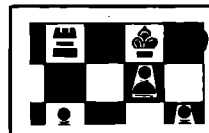
Vajon lesz-e ott türelmes, megértő, együttérző otthona?

Dr. Hesz Ferenc

„Talán igaza van?”

A körzeti orvost a beteg lakására hívják. A tizemeletes panelházak közelében még áll egy alacsony, nádtetős, vert falú, ácsajtós „tenyérsny” szimpla ablakocskájú házikó. Az alacsonytermetű orvos csak fejlehtajással tud bemenni az alacsony bejárati ajtón, a földes padozatú, homályos, doh-, dohány- és rosszul szellőző kályhafüstszagú helyiségbe. A szoba sarkában szalmazsákos priccsefkehelyen tőpörödött, idős férfi ül előre görnyedve. lópokrócszerű takaróval a háta beborítva. Egy idős néni fogadja az orvost, aki a beteghez kiált: „Tata, itt az orvos!” A tata sípoló hangon válaszol: „Itt az orvos? Akkor végem van.” Az orvos magában gondolja — de nagy a bizalom. Kikérdezi a beteg panaszait, megvizsgálja, közben megkérdezi, hogy hány éves a bácsi? — Kilencvennégy — válaszolja. Az orvos csodálkozva újra kérdi, hát ezt hogyan csinálta a bácsika, hogy ilyen szép kort ért meg. — Hát ez úgy volt doktor úr, hogy én egész életemben csak ittam, dohányoztam és nőztem. — Ez pontosan így volt, ahogy a tata mondja, — szólt az idős néni —, a munkát ott kerülte, ahol csak tudta, én a lánya vagyok, hetvennégy éves. Az orvosnak közben az járt az eszébe, hogy ez a csöpp férfi mivel tudta meghódítani a nőket. Vizsgálat után az orvos elrendeli az ápolást és gyógyszer szedését, a

(Folytatás a 24. oldalon)

Beszámoló

A TURISTASZAKOSZTÁLY 1987. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

1987 a hazai turizmus történetében egy fontos dátum, ugyanis év végén megalakult az Állami Sporthivataltól független, önálló Turistaszövetség. Bulgáriában és Lengyelországban is önálló a Turistaszövetség. Lengyelországban 2 millió turista van, nálunk mindössze 120 ezer. Az önállósá válás nem egy öncélú szervezeti, szerkezeti változás. A cél: az eddiginél jobban biztosítani a túrázás feltételeit, lehetőségeit, valamint ennek a mindenki által üzhető tömegsportnak a fellenédítése. A tömegsport jellegét méltatni már szinte közhelynek számít, de a mi esetünkben az akadályozó körülmények kö-

(Folytatás a 23. oldalról)

bácsinak mondván: a gyógyszer pontosan szedje, és akkor meg fog gyógyulni. A bácsi rém bizalmatlanul, nyújtott hangon megjegyzi: „Meeggyógyulok?” Jó pár nap múlva az utcán találkozik az orvos a néniel, akitől várakozóan kérdezi, hogy van a bácsi. — Lassan javul — mondja ő. Az orvos megkönnyebbülten felsóhajt: — Hála a Teremtőnek. Közben mellékesen megjegyzi a néni: — De a gyógyszert be nem szedi a tata. Az orvos torokán megakad az újabb szó, miközben arra gondol, hogy talán igaza van a bácsinak.

Utólag tudta meg azt, hogy a bácsi orvosi „kezelés” nélkül még négy évet élt.

Dr. Hesz Ferenc

vetkeztében hangsúlyozottan érvényes. Mi eddig is maximálisan biztosítottuk, és természetesen a jövőben is biztosítani fogjuk tagjainknak a természetjárás, a kulturálódás és a kapcsolódás lehetőségeit. Ezt a beszámoló is igazolja.

Szakosztályunk fejlődése 1987-ben is töretlen volt. Taglétszámunk most első alkalommal meghaladta a százat, 93-ról 104-re emelkedett. Szinte minden héten lebonyolítottunk valamilyen programot, melyeken általában szakosztályon kívüli sorstársak is részt vettek. Nagyszámú részvétellel ismét vetélkedő műsort rendeztünk, mely fokozott izgalmak közt zajlott, s a közönség is élvezte. Kiss János sorstársunk ezúttal a mozgásszervi panaszokról tartott előadást. Schirilla György pedig sportbravúryait elevenítette fel, sőt számos, az egészséges életmódra vonatkozó tanáccsal látott el minket. Szolitzky Emese, a Hadtörténeti Múzeum dolgozója Vitéz Jánosról tartott rendkívül értékes előadást. Vitéz János történelmünk dicső korszakában élt, Hunyadi János kortársa volt, — hálás téma. A „Jósda” épületében is jártunk, nevezetesen a Meteorológiai Intézetben, ahol a prognózisok készítésénél használatos modern technikai eszközökkel ismertettek meg bennünket. Hazai zenei életünk egyik fellegvárában, az Operaházban ismertetőt hallhattunk az épületről és berendezéseiről.

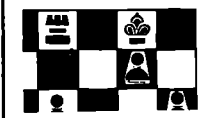
A Nemzeti Múzeumban két előadást tartottak tagjainknak.

Szakosztályunk tagjai most másodízben jártak Bécsben. Bécsi programunkban a következő, múltat idéző, ritka értéket képviselő műemléképületek szerepeltek: a császári vár, a Tanácsháza, a Parlament, az Ágoston-rendi templomban a Lorettói kápolna és Haydn emlékháza.

Szállásunk a Bécestől kb. 30 km-re levő bécsi erdő nyugati lejtőin Unterdambachban, a Vakok Üdülőjében volt. Ez a Harmóniának nevezett, négy tagból álló épületegyüttes a világ legszebb, legpraktikusabb ilyen jellegű intézménye. A közelmúltban közadakozásból építették. Az üdülőben lépcső egyáltalán nincsen, rámpás megoldást választottak. A liftben hangszórón hallható az emelet száma, maga az épület légkondicionált. Megtalálható benne úszómedence, szauna, szolárium, automata tekepálya és különféle kondicionáló eszköz, de rendelkezésre áll könyvtár és zeneszoba is hangszerekkel stb., sőt még kápolna is fellelhető. Valamennyi lakrész tágas. Minden lakosztályhoz hűtőszekrény, fürdőszoba és mellékhelyiség tartozik. Az épület mellett egy igazán gyönyörű 4 hektáros park szolgálja a felüdülést. A szállás díja mérsékelt. Az ausztriai sorstársak térítés ellenében akár állandóan lakhatnak itt.

Hazánk délkeleti tájain történt háromnapos barangolásunkról már jelent meg ismeretetés, én most az öt egynapos kirándulásról írok röviden.

Egy, a Kecskemét—helvéciai

kivételével valamennyi az Északi-középhegység nyugati részeire, illetőleg a hegyek lábánál elterülő gödöllői dombság térségeire irányult.

Az év során elsőként a Gödöllő melletti Máriabesnyőn jártunk. Ezt a földterületet IV. Béla a premontrai szerzeteseknek adományozta, Mária Terézia pedig Grassalkovich Antalnak, aki 33 templomot építtetett, a 33-ikat, a máriabesnyői barokk templomot az 1760-as években. A templom építése során került elő az az elefántcsontból készült Mária-szobor, mely a búcsújárás alapjául szolgál. A szobrot a premontrai szerzetesek hozták magukkal.

A gyöngyöspataki templomban egyedülálló ritkaságot találtunk. Ez a támpilléres, háromhajós gótikus templom a XV. században épült. Itt található az úgynevezett Jesse-fa. Ez a fából készült 8 méter magas szoborcsoport Jézus családfája. A fa gyökeres Jesse, az ágak virágain a dinasztia főbb alakjai helyezkednek el. Jesse életnagyságú, a másik 8 alak háromnegyedes méretű. Jesse Betlehemben élt, egyszerű falusi ember volt. Leszármazottai a fa alsó részétől kiindulva: Dávid, Salamon stb. Legfelül Mária a kis Jézussal.

Ipolytarnócon a magyar „Pompei” 157 hektáros területén rendkívül értékes leletek fogadják a látogatókat. Kb. 21 millió évvel ezelőtt ez a térség a szubtrópusi, trópusi övezethez tartozott. Egy vulkánkitörés riolittufája konzerválta számunkra az akkori földtani és élettani állapotokat. A kőületek, lábnyomok egy része a pa-

tak árkában, vízmosásokban és a domboldalon látható. Nagy része a védőházban nyert elhelyezést, ahol a leleteknek megfelelő hangaláfestéssel teszik még élményszerűbbé a látványt. A tengeri üledékből kagylók, csigák, ásványok és más tengeri kőületek kerültek elő. A Budapesti Természeti Múzeumban egy megkövült fatörzset, állat — orszarvú, kérődzők, macskafélék — lábnyomát és több ezer növényi lenyomatot őriznek.

A Cserhát lábánál van hazánk egyik legszebb barokk kastélya. Szirák egykor a Szent János lovagrend birtoka volt. A háromszintes múzeális kastélyt 1748-ban Királyfalvy Róth Tamás építtette. Veje, Teleki József révén került a Telekiek birtokába. A kastélyt a közelmúltban az Országos Köolajipari Vállalat állította helyre. Impozáns első emeleti díszterme, reprezentatív környezete minden igényt kielégít. Hazai és külföldi konferenciákat, nívós nemzetközi sakkversenyeket rendeznek az épületben.

A Börzsöny és a Cserhát közt, a Zagyva völgyében fekvő Pásztó 1984-ben nyerte vissza városi rangját. A bencések által a XI—XII. században épített apátsági templom és monostor romjait 1965-ben tárták fel. III. Béla 1190-ben cisztereket telepített az elhagyott monostor épületeibe. A ciszterek a törökök után, 1720 körül barokk kolostort építettek Pásztón. Az oskolamester házát, mely a mezőváros iskolája volt a XV. században említik először. A pásztói kántor 1968-ig lakott benne.

Ezt követően a régészek vizsgálat alá vették, s 1978-ban kiderült, hogy milyen egyedülálló értékeket takar. Ez a 3 osztatú, kőből épült gótikus épület átmenetet képez a nemesi és a paraszti házak között. Hasonló a XV., XVI. századból lényegében nem maradt fenn. Az épület egyik gabonátároló vereméből a XV. század szinte minden háztartási eszköze előkerült.

Jártunk a néprajzáról és népviseletéről szintén híres Bujákon is. Glatz Oszkár festményei tették híressé. A tatárjárás után épült bujáki vár ma már romokban hever. A vár alatt zajlott le Kapitán György és a szandavári Hubiár aga közt az a párviadal, melyet Tinódi Lantos Sebestyén megénekelte.

Hollóközt az ország legszebb községe címszóval illetik. Erre a jelzőre gyönyörű fekvése és a népi építészet, népviseleti hagyományörzése révén szolgált rá. A fatornyos templom körül falurezervátumot alakítottak ki, mely élőrezervátum a világ örökséglistájára került. Benne az épületek eredeti helyükön maradtak. Nógrád megye legépebben maradt várát a XIII—XIV. században a Kacsics nemzetség építtette, s egykor Fülek elővára volt. A törököket véglegesen 1683-ban úzték ki innen. A körülötte elterülő védőárok helyenként még ma is megvan. Falai itt-ott most is 3 emelet magasak. Belsejében az egykori palota 6 boltozatos helyisége maradt épen. Jelenleg omlásveszély miatt nem látogatható, ezért csak kívülről vehettük szemügyre, mint haj-

(Folytatás a 26. oldalon)

Úttörőéletünk hírei

Bevezetésül szeretnénk tájékoztatni Önöket az úttörőélet 1987-ben bekövetkezett változásairól.

A Magyar Úttörők Szövetsége működési szabályzata értelmében az úttörőszövetség minden tagja tagsági díjat fizet. E rendelkezés annyiban hozott változást, hogy ez évben nem-

csak a kisdobosok és úttörők fizetnek tagsági díjat, hanem a rajvezetők, rajvezető-helyettesek, valamint ifivezetők is. A felsorolt úttörővezetők éves maximális tagdíja 50,— Ft lehet, mely összeget iskolánként szavaztak meg. Ez évben intézetünkben e maximális összeget fizetik az úttörővezetők (33

(Folytatás a 25. oldalról)

tan az ostromlók, akik nem tudták bevenni.

Nagybörzsöny valaha híres bányászvároska volt. Aranyat, ezüstöt, vasat stb. bányásztak itt. Bányái már a XVIII. században kimerültek. Egyik legszebb Árpád-kori templomunk is itt található. A szentély XIII. századi falait faragott kövekből emelték. Famennyezete díszes, a fő párkányon román kori kőfejek láthatók, tornya pedig ikerablakos. Az úgynevezett bányásztemplom jelentős gótikus műemlék.

Márianosztrán 1352-ben rakták le a pálos kolostor alapjait, mely a török időben elpusztult, s romjain a XVIII. században rendházat építettek. Ez már több mint száz éve fegyintézet. A rendházzal egyidőben épült templom szentélyét a XIV. századi templom megmaradt részeinek felhasználásával építették. Ez a búcsújáró hely a Börzsönyvidék egyik legszebb műemléke.

Zebegény egy frekventált üdülőhely a Dunakanyarban. Festői környezete ezért ideális lakó- és alkotóhelyül szolgált korunk egyik legnagyobb fes-

tőművészének, Szőnyi Istvánnak. Zebegényben a Hajó Múzeumot kerestük fel. Tulajdonosa, az egykori hajóskapitány a hajózással kapcsolatos tárgyi emlékeket gyűjtötte össze, számos ismert hajó makettjét sajátkezűleg készítette. A látivalókat a szakember felkészültségével, színesen, érdekesen kommentálta.

Évzáró túránk alkalmával Kecskeméten a Városi Tanácsházát és a Református Múzeumot kerestük fel, majd Helvéciára indultunk.

A Helvéciai Állami Gazdaság alapjait a múlt század végén a svájci származású Weber Ede rakta le. A gazdaság 1950 óta üzemel. Területe kezdetben 20 ezer hektár volt, jelenleg 72 ezer hektár. Fő profilja a szőlő- és az almatermesztés. A gazdaság pincéjében a tartály- és hordókolosszusok (50 ezer, ill. 13 ezer literesek) között ismeretével egybekötött borkóstoló részesei lehettünk, melyet finom disznótóros ebéd követett.

1988-as programjaink közül a 3 napos Ungvár—Munkács és az ugyancsak 3 napos Bakonytúrát ajánlom figyelmükbe.

Hirth Ignác

fő). A tagsági díj 100 százaléka az úttörőcsapat bevételét képezi.

Megváltozott jelmondatunk is, mely a következő lett: „A békéért, a hazáért előre — rendületlenül!”

Az alapszabály két nagyon fontos alkotórésze is változáson esett át — így a kisdobosok ő pontja, valamint az úttörők 12 pontja. Új tartalommal töltődtek fel ezek a pontok, alkalmazkodva társadalmi és gazdasági életünk változásaihoz.

Ilyen változások figyelembevételével kezdte el úttörőcsapatunk az évfordulóiban, tennivalókban bővelkedő 1987/88-as úttörőévet 187 pajtással.

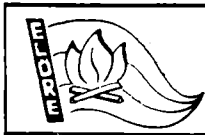
Úttörőcsapatunk évi programjában ünnepélyes csapatgyűlés keretén belül emlékezünk meg a NOSZF 70. évfordulójáról, hazánk felszabadulásának 43. évfordulójáról, az 1848/49-es szabadságharc 140. évfordulójáról, valamint avatandó pajtásainkat ünnepeljük a gyermeknapi rendezvényeken.

További programjaink közül a tanév első félévében lezajlott a kerületi „Ki mit tud”, melyet e hónapban követ a házi kisdobos és úttörő „Ki mit tud”.

E rendezvényünket az elkövetkezendő években szeretnénk nyitottabbá tenni, elsősorban a szövetség tagjai számára, segítve ezzel tanulóink képességeinek, iskolai munkánk hatékonyságának jobb megismerését.

Hagyományos Téalapó-ünnepünk lebonyolításában segítségünkre volt a Magyar Kölyök Hálózat Országos Egyesülete is.

Pajtásaink rajkeretben ünne-

pelték a Karácsonyt, hangulatos, jól szervezett klubdelután formájában.

Iskolai rendezvényeink sora kibővül még a XIV. kerületi gyogyopedagógiai intézmények között fennálló, évenként megszervezett programsorozattal (vers-, próza-, mesemondó verseny, sportdelutánok, bábozás stb.), melyek lebonyolításában csapatunk is aktívan részt vállal. (Január folyamán a sakkbajnokságot iskolánkban rendezzük meg.)

A második félévben lezajló programról — mely farsangi mulatsággal indul februárban — a tanév végén szeretnénk szólni.

Beszámolónk végére pedig egy felhívás jutott. Az éves évfordulók között nem neveztünk meg egyet, melynek megünneplése mégis fontos feladatunk. 1988 tavaszán ünnepeljük Tánics Mihályról elnevezett úttörőcsapatunk fennállásának 40. évfordulóját. Az ünnepség keretén belül szeretnénk megszólaltatni néhány veterán pajtást. Ezért kérjük a szövetség azon tagjait, akik szeretnének beszámolni kisdobos-úttörő életükről, vagy emlékeiket, tanulságaikat szeretnék felidézni a fiatal pajtásoknak, jelentkezzenek 1988. március 30-ig (akár levélben is) iskolánk csapatvezetőjénél. Jelentkezésekre feltétlenül számítunk és előre is köszönjük!

*Csapatvezetőség
Óvoda, Általános Iskola
és Diákotthon
Tánicsné Ruff Ágota
csapatvezető*

Halló itt Debrecen!

15 évvel ezelőtt nyitotta meg kapuját városunkban a Gyengénlátók Általános Iskolája és Nevelőotthona.

A születésnap alkalmából szakmai tanácskozást szerveztek, melyre a szakma neves hazai szakemberein kívül a külföldi testvérintézetek képviselőit is meghívták. A rendezvényre vendéglőadók érkeztek Bratislavából és Karl-Marx-Stadtból, de eljuttatták előadásukat temesvári barátaink is.

Az intézet dolgozóit és a vendégeket dr. Szekeres Antal, a Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. művelődési osztályának vezetője üdvözölte.

Köszöntőjében szólt a testület kezdeményező és pedagógiai önmegújító készségéről, hivatásérzetéről, egyszerűségéről és következetességéről. Hangsúlyozta, hogy az elért eredményekben kiemelkedő szerepe

volt az intézet eddigi vezetőjének. Kincses Gyula ny. igazgatónak az „Iskolánkért” kitüntetést, az alapítástól itt dolgozóknak pedig köszönő oklevelet nyújtott át.

Az intézet tanulói kulturális műsorral köszöntötték a megjelenteket.

A tanácskozást Csabay Lászlóné dr. minisztériumi tanácsos a „Gyengénlátók nevelése a közoktatás rendszerében” c. előadásával nyitotta meg. Az ezt követően elhangzott előadások a beiskolázásban, a nevelés-oktatásban és a társadalmi beilleszkedésben elért eredményekről, gondokról és a továbblépés lehetőségeiről szóltak.

A szünetekben az OFOTÉRT kiállításán bemutatott legújabb szemüveggeretekkel, kontaktlencsékkel és más optikai újdonságokkal ismerkedhettek meg az érdeklődők.

Éderné Iván Mária

TÁJÉKOZTATÓ KÜZLEMÉNY

Az ÉLGA V (Élelmiszeripari Ügyvitelszervezési Gépiadatfeldolgozó Vállalat, Budapest XI., Budafoki út 59. Tel.: 852-988) a látássérültek részére új szolgáltatást indított be 1986. januárjától:

1. Vállalják hazai és külföldi beszerzésű elektronikus segédeszközök (kalkulátorok, Optacon, VersaBraille, televíziós olvasókészülékek, számítógépek stb.) javítását, telepek, alkatrészek pótlását.
2. Szaktanácsadással szolgálnak a hozzájuk fordulóknak, akik

új segédeszközöket szeretnének vásárolni. Televíziós olvasókészülékek esetén szemészorvosi véleményt is biztosítanak az igények szerint.

3. Vállalják az új készülékek használatának betanítását (az Optacon kivételével).

Az egyéni és közületi megrendelők igényeikkel forduljanak telefonon vagy személyesen a téma gondozójához, Göbölös Pálhoz, aki felvilágosítással szolgál a megrendelésre, szállításra, térítésre stb.-re vonatkozó kérdéseikre.

Pontírás-olvasás oktatását díjtalanul vállalom, naponta 16 és 17 óra között. Címem: Sütő Klára, Tótkomlós, Lenin u. 48. 5940.

*

Vak sorstársnő vagyok, be- dolgozói munkát látok el, sokat vagyok egyedül. Szívesen leve- leznék sorstársnőkkel, vagy sorstársakkal. Címem: Balogh Jenőné Magyar Piroska, 7200 Dombóvár, Tóth Ede u. 22.

*

Idősebb sorstársunk házasság céljából megismerkedne 60 év körüli látássérült nővel. Címe: Pálfi János, Szeged, Tarján-telep, Űrhajós u. 3. II. em. 11. 6723.

*

Minimális látással rendelke- ző 44 éves sorstársunk házasság céljából megismerkedne korban hozzáillő gyengénlátó nővel.

Cím: Kapitány Sándor, 4066 Tiszacsege, Templom u. 31.

*

Cipővásár! A Duna Cipőgyár — a nagy sikerre való tekin- tettel — ismét rendez cipővá- sárt szövetségünk budapesti székházában 1988. április 12- én, 13-án és 14-én. Ezúttal fel- nőtt méreteken női és férfi nyári cipőket, szandálokat kínál eladásra.

Az árusítás időpontjai: 12-én (kedden) 10—18 óra között, 13- án és 14-én (szerdán és csütör- tőkön) 10—16 óra között.

Minden kedves tagtársunkat szeretettel várjuk a földszinti kis előadóterembe.

Pinviczki György

*

50 éves gyengénlátó, jól szí- tuált, fekete hajú, kissé molett hölgy keresi korban hozzáillő gyengénlátó, vagy vak zenész ismeretségét, 45—60 év között.

Vidék nincs kizárva. Kölcsönös szimpátia esetén házasság le- hetséges. Válaszokat „Boldog- ság, merre vagy?” jeligére a szerkesztőségbe vár.

Kizárólag irodalmi műveket térítésmentesen kazettára olva- sok. Baloghné Fodor Éva, tele- fon: 313-283.

*

33 éves, vak árva lány va- gyok, rokonom gondoz. Szíve- sen leveleznék 36—37 éves, pontírást ismerő férfiakkal. Cí- mem: Csőr Erzsébet, 24321. Mali Idos (Kishegyes) Kis Fe- renc u. 38. Jugoszlávia.

*

Eladó egy db tv-kamera, áll- vánnal és tartozékokkal; tele- vízióval összekapcsolható, a képernyőn megjelenő betűket, vagy ábrákat nagyított formá- ban lehet látni. Megtekinthető lakásomon: Sági Pálné, 9400 Sopron, Szabadság krt. 10/L.

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Seres Gáborné: Kulturális rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Kerekes Mária: Nők részére

Dr. Jáksó László: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
<i>Gerdelics Ferenc:</i>	A SZOCIÁLIS ÉS EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTERIUM KÖZLEMÉNYE A SÜLYOSAN TESTI FOGYATÉKOS SZEMÉLYEK JÖVEDELEMADÓJÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB KÉRDÉSEKRŐL	1
<i>Kovács Győző:</i>	TUDÓSÍTÁS A VGYOSZ KÖZPONTI ELNÖKSÉGÉNEK 1988. JANUÁR 28-I ÜLÉSÉRŐL	2
<i>Kis-Varga József:</i>	EGY DIÁKVERSENYRŐL, NAGYON KOMOLYAN HÍREK BORSOD MEGYÉBŐL	3 6
<i>Sütő Klára:</i>	BÉKÉS MEGYEI Tudósítás	6
<i>V. E.:</i>	HOGYAN ÉLNEK A SZEKSZÁRDI VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK	6
<i>Antal József:</i>	HANGOS JELZŐLÁMPA SZÉKESFEHÉRVÁROTT	7
<i>Bartha Zsuzsanna:</i>	SZÜLETÉSNAPI TORTA HELYETT	7
<i>Szonda Klára:</i>	BÚCSÚ ILONKA NÉNITŐL...	8
<i>Vaspöri Teréz— Arató András:</i>	A VÁDASKODÁS UTÁN KÉRJÜK A BIZONYÍTÁST IS SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ESZKÖZÖK	9 10
<i>Pinviczki György:</i>	A HŰSÉG IS LEHET ÉRDEM!	10
<i>Gerdelics Ferenc:</i>	KÖZLEKEDÉSI VÁLTOZÁSOK SZÉPSÉGÁPOLÁS DIÓHÉJBAN	13 14
<i>Lak István:</i>	TALÁLKOZÁS SZENTMIHÁLYI SZABÓ PÉTERREL	15
<i>Manfred Rauch:</i>	GONDOLATOK A VAK KÖZÉPISKOLAI TANÁROK KÉPZÉSÉRŐL	18
<i>Micuo Iwajama:</i>	A VAKOK JAPÁNBAN	21
<i>Ludmilla Hrehorcsako:</i>	A SZÓ AKTIVIZÁLÓ FORMÁJA	22
<i>Dr. Hesz Ferenc:</i>	„EZ A LACI...”	22
<i>Dr. Hesz Ferenc:</i>	„TALÁN IGAZA VAN?”	23
<i>Hirth Ignác:</i>	BESZÁMOLÓ A TURISTA SZAKOSZTÁLY 1987. ÉVI MUNKÁJÁRÓL	24
<i>Táncosné Ruff Ágota:</i>	ÚTTÖRŐÉLETÜNK HÍREI TÁJÉKOZTATÓ KÖZLEMÉNY HIRDETÉSEK	26 27 28

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. JÁKSÓ LÁSZLÓ

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR

SZERKESZTŐ: BARNÁ ZOLTÁN

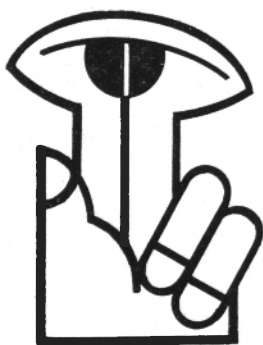
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: HOLLÓSY ZOLTÁN

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

80 1477 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor vezérigazgató

ISSN 0209—6765

CAMERATEXT

Gazdasági Munkaközösség
7633 PÉCS

Dr. Münnich F. u. 16/b
Tel: (72) 19-601

AJÁNLATA:

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

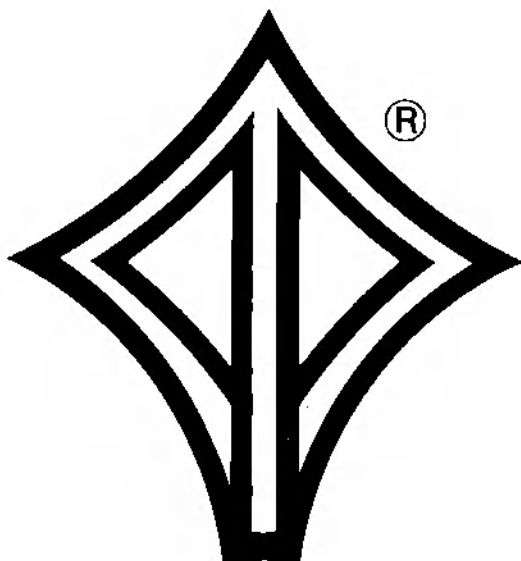
Nagyító készülék
gyengénlátóknak,
látásmaradvány-
nyal rendelkezők-
nek és munkálta-
tóikkal.

**4-15 MÁS OPTIKÁKKAL ENNEK IS TÖBBSZÖRÖS
NAGYÍTÁSÁVAL MŰKÖDŐ ZÁRT TV LÁNC**

**AMELY SEGÍTI: -az írást, olvasást,
javítási és gépelési munkákat**

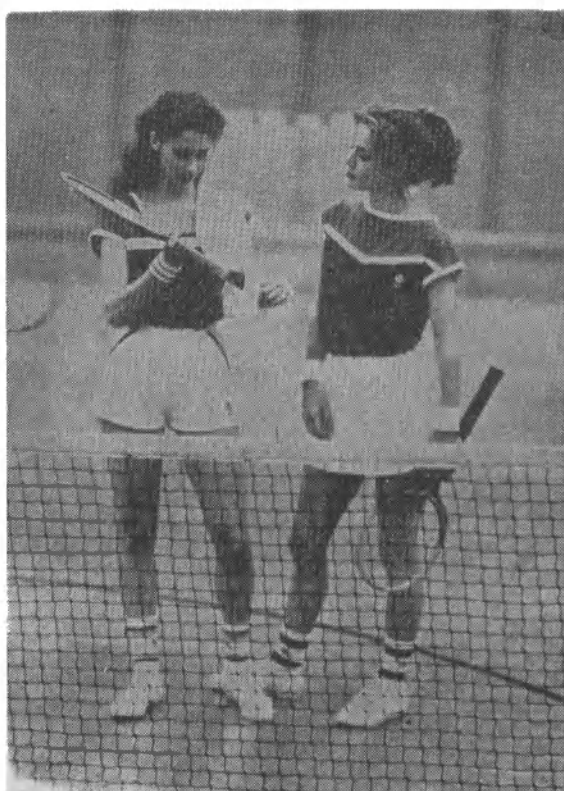
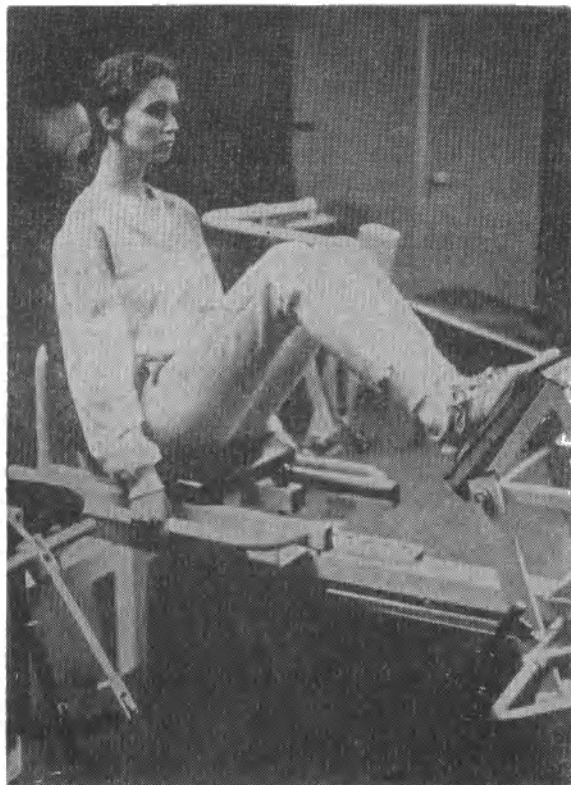
*Sport- és
szabadidőruházat*
*Sport- és
szabadidőruházat*
*Sport- és
szabadidőruházat*

Gyártja:

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

MIT TESZ A „SANSZ”

az Ön érdekében?

TISZTELT TÁRSKERESŐ!

Az általunk ajánlott társkeresési módszer szerint: 450 Ft befizetési díj ellenében egy éven át megküldjük Önnek mindazoknak a címét megbízóink közül, akik Önhöz hasonló társat keresnek. További egy éven át pedig címet már nem küldünk, de Önt ajánlani tudjuk más számára.

Természetesen csak megbízóink köréből tudunk társat ajánlani és előfordulhat, hogy akit Ön keres, a megbízáskor még nincs körünkben. A keresést azonban rendszeresen ismételjük, ezért nagy valószínűséggel megtaláljuk a később jelentkezők közül az Önnek megfelelő társat.

Nem vállalunk közvetítést azok számára, akiknek a személyi igazolványából házasságuk nincs kivezelve, még akkor sem, ha egyébként már elváltak!

Módszerünk előnyei:

nem kell olyan emberekkel megismerkednie, akik már eleve nem felelnek meg (az adatlapon jelzett) alapvető igényeinek,

időpazarlástól kíméljük meg,
közvetítési díjunk legolcsóbb az országban,
leghosszabb időtartamig keresünk,
nagy számú társkereső közül tudunk választani, mert közvetítünk az egész országban,

személyesen nem kell bennünket felkeresnie, elég, ha a nevét és címét közli. Kérésére díjmentes jelentkezési lapot küldünk.

Biztosítjuk, hogy a megbízást teljes titoktartással kezeljük, levélborítékunkon cégjelzést nem alkalmazunk.

Köszönjük érdeklődését!

Címünk:

„SANSZ” GMK. 1131 Budapest, Kedves u. 46.

Telefon: 298-839

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY

Az ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ új életbiztosítása
biztos anyagi bázisa lehet,

- ha dolgozni kezd . . .
- ha családalapításra gondol . . .
- ha lakásra gyűjt . . .
- ha gyerekeit támogatja . . .
- ha nyugdíjba megy . . .

Az a biztosítási forma, amely az Ön életében
bekövetkező változások szerint alakítható

Megköthető
bármikor,
bármilyen
időtartamra!

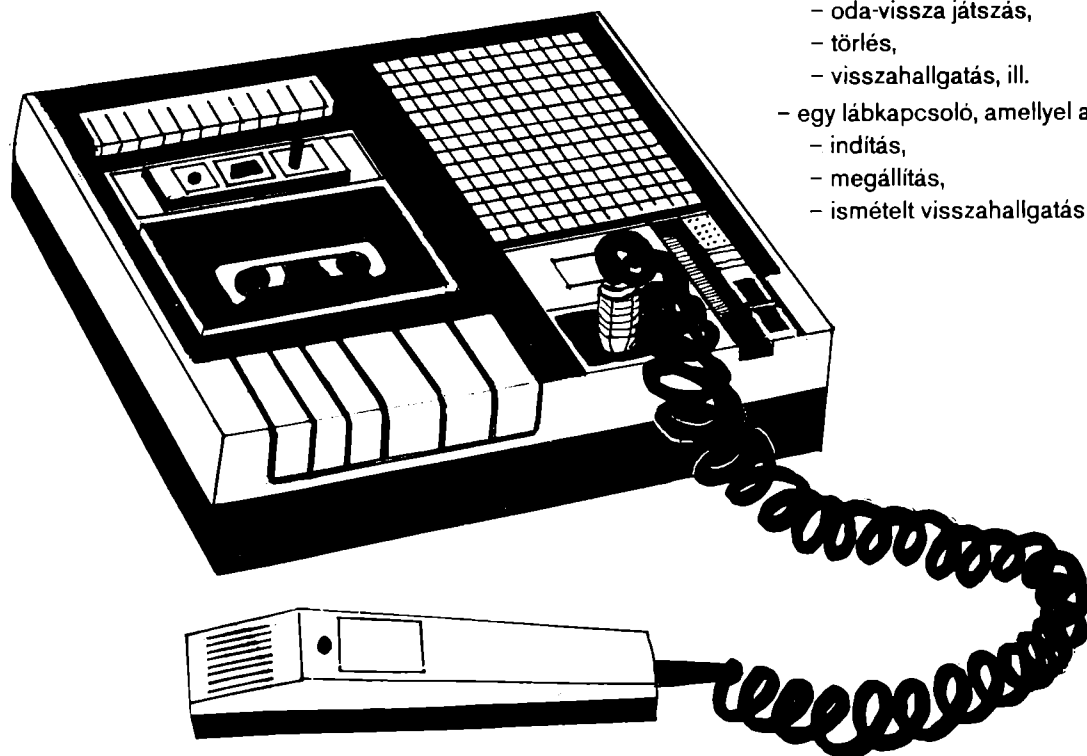
**Történhet
bármikor,
egy biztos...
ÁB**

FIGYELEM!

A VAKOK MUNKÁJÁT, TANULÁSÁT SEGÍTI A DK 40 TÍPUSÚ DIKTAFON

TARTOZÉKAI:

- kézikapcsolású mikrofon, amellyel
 - gyors szövegszerkesztés,
 - oda-vissza játszás,
 - törlés,
 - visszahallgatás, ill.
- egy lábkapcsoló, amellyel az
 - indítás,
 - megállítás,
 - ismételt visszahallgatás történhet.

Ára: 41588,- Ft.

**Kapcsolatfelvétel a BRG Kereskedelmi
Főosztályával a 803-535 telefonszámon
lehetséges.**

BÁRMERRE VISZ ÚTJA – KEZDJE A SKÁLÁNÁL!

A FOGYASZTÁSI
SZÖVETKEZETEK

SKÁLA-COOP

ÁRUHÁZAI ÉS

SZAKÜZLETEI

SZERTE AZ ORSZÁGBAN KÜLÖNLEGES
VÁLASZTÉKKAL, AZ ÉLELMISZER, RUHÁZATI
ÉS VEGYESIPARCIKKEK EGYEDI
ÁRUSKÁLÁJÁVAL VÁRJÁK KEDVES
VÁSÁRLÓIKAT

HENTSCHEL 1988.

